

Īpašais ziņojums

Plūdu direktīva: panākumi risku novērtēšanā, bet plānošana un īstenošana ir jāuzlabo

(saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu)

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

TIM TAL-AWDITJAR

Ir-rapporti speċjali tal-QEA jipprezentaw ir-riżultati tal-awditjari li twettaq ta' politiki u programmi tal-UE, jew ta' suġġetti relatati mal-ġestjoni minn oqsma speċifiċi tal-baġit. Il-QEA tagħzel u tfassal dawn il-kompiti tal-awditjar biex timmassimizza l-impatt tagħhom billi tqis ir-riskji għall-prestazzjoni jew għall-konformità, il-livell ta' introjtu jew ta' nfiq involut, l-iżviluppi li jkun għad iridu jsejtnu u l-interess politiku u pubbliku.

Dan l-awditu tal-prestazzjoni twettaq mill-Awla I tal-Awditjar, Użu sostenibbli tar-riżorsi naturali, li hija mmexxija minn Nikolaos Milionis, Membru tal-QEA. L-awditu tmexxa minn Phil Wynn Owen, Membru tal-QEA, li ngħata appoġġ minn Gareth Roberts, Kap tal-Kabinett u Olivier Prigent, Attaché tal-Kabinett; Robert Markus, Maniġer Prinċipali; Bertrand Tanguy, Kap tal-Komputu; Marco Bridgford, Katharina Bryan, Ingrid Ciabatti, Laure Gatter, Victoria Gilson, Jan Kubat, Liia Laanes u Radostina Simeonova, Awdituri. Hannah Critoph ipprovdiet appoġġ lingwistiku filwaqt li Annette Zimmerman ipprovdiet appoġġ segretarjali.

Mix-xellug għal-lemin: Ingrid Ciabatti, Phil Wynn Owen, Victoria Gilson, Laure Gatter, Bertrand Tanguy, Annette Zimmerman, Hannah Critoph, Olivier Prigent, Katharina Bryan, Gareth Roberts, Liia Laanes

SATURS

	Punkts
Glosārijs	
Kopsavilkums	I–VIII
Ievads	1–24
Plūdu nozīme	1–3
Klimata pārmaiņu nozīme	4–13
Ko šajā ziņā ir darījusi ES?	14–24
Revīzijas tvērumi un pieeja	25–31
Apsvērumi	32–99
Plūdu direktīvas ietekme bija kopumā pozitīva...	32–45
Direktīva ir uzlabojusi koordināciju starp Komisiju un dalībvalstīm	33–37
Plūdu direktīva panāca virzību plūdu riska novērtēšanā	38–40
Plūdu direktīva tika balstīta uz iepriekšējo darbu, tostarp ilgstošo sadarbību starp dalībvalstīm	41–43
Dalībvalstis veica pasākumus, lai paaugstinātu iedzīvotāju informētību par plūdiem	44–45
...bet bija nepilnības finansējuma piešķiršanā	46–60
Plūdu riska pārvaldības plānos izvirzītie mērķi parasti nav izteikti skaitļos, un tiem nav noteikts termiņš	47–49
Ar plūdiem saistītajai plānotajai rīcībai netika norādīti un nodrošināti pietiekami līdzekļi, un finansējums pārrobežu investīcijām bija ierobežots	50–57
Projektu sarindošanas procedūrām ir jābūt ciešāk saistītām ar PRPP noteiktajām prioritātēm	58–60
Lai gan dalībvalstis ir sākušas īstenot plūdu riska pārvaldības plānus, ir vajadzīgi uzlabojumi	61–76
Dati — svarīgs ieguldījums plūdu riska pārvaldībā	63–66
Lai gan lielākā daļa apmeklēto dalībvalstu projektu izstrādē izmantoja izmaksu un ieguvumu analīzi un modeļus, ir vajadzīgi uzlabojumi	67–68

Plūdu direktīvas un Ūdens pamatdirektīvas īstenošanas saskaņošana kopumā nodrošināja sinerģiju	69–70
Zaļās infrastruktūras projektiem ir daudz priekšrocību, bet tos var būt grūti īstenot praksē	71–76
Nākotnē vēl būs jārisina dažas būtiskas problēmas	77–99
Atjauninātas informācijas trūkums par klimata pārmaiņu iespējamo ietekmi uz plūdu rašanos	80–85
Dalībvalstis parasti izmantoja vēsturiskos datus, un tas radīja risku, ka netiks atspoguļots paaugstinātais klimata risks	86–88
Ja dalībvalstis izvēlējās privātu apdrošināšanu pret plūdiem, seguma līmenis palika zems	89–94
Bija spēkā daži zemes izmantošanas un telpiskās plānošanas noteikumi, lai mazinātu plūdu risku, bet dalībvalstīm bija jādara vairāk	95–99
Secinājumi un ieteikumi	100–115

I pielikums. Dažādu ar plūdiem saistītu projektu veidi

II pielikums. Iespējamo postījumu vietu kartes un riska kartes piemērs

Komisijas atbildes

GLOSĀRIJS

Potenciāli būtiska plūdu riska teritorija (PBPR): teritorija, kurā konstatēts potenciāli būtisks plūdu risks, ko rada upes, lietus, gruntsūdeņi, jūra un dabiskie vai mākslīgie ezeri.

Piekrastes applūšana: piekrastes zemienes applūšana ar ūdeni no jūras, estuāriem vai piekrastes ezeriem, kuru rada tādas parādības kā ekstrēms plūdmaiņu līmenis, vētras bangas vai kuru izraisa viļņu darbība.

Pēkšņi plūdi: lietus izraisītu plūdu apakšgrupa. Pēkšņi plūdi ir plūdi, kas uznāk un pāriet samērā ātri bez vai gandrīz bez iepriekšēja brīdinājuma un ko parasti izraisa spēcīgas lietusgāzes salīdzinoši nelielā teritorijā.

Plūdi: saskaņā ar Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) definīciju plūdi ir “straumes vai cita ūdensobjekta parasto robežu pārplūšana vai ūdens uzkrāšanās teritorijās, kas parasti zem ūdens neatrodas”.

Plūdu apdraudējums: iespējami postošu plūdu rašanās varbūtība noteiktā laikposmā.

Plūdu riska pārvaldība: prakse, kas saistīta ar plūdu risku iepriekšēju apzināšanu, analīzi un mazināšanu, koncentrējoties uz šādām darbības jomām:

- **novēršana:** plūdu radīto postījumu novēršana, piemēram, aizliedzot būvniecību plūdu riskam pakļautās teritorijās;
- **aizsardzība:** pasākumu veikšana, lai samazinātu plūdu iespējamību vai ietekmi konkrētā vietā, piemēram, atjaunojot palienes un mitrājus;
- **sagatavotība:** sabiedrības informēšana par to, ko darīt plūdu gadījumā.

Plūdu riska pārvaldības plāns (PRPP): dokuments, kurā izklāstīti atbilstoši mērķi un plūdu novēršanas, pretplūdu aizsardzības un sagatavotības plūdiem pasākumi. Dalībvalstis šos plānus sagatavo un plānoto rīcību koordinē upju baseinu līmenī.

Upes pārplūšana: plūdi, kas rodas, kad dabiska vai mākslīga ūdens novadīšanas sistēma, tāda kā upe, straume vai drenāžas kanāls, pārsniedz savu kapacitāti.

Zaļā infrastruktūra: plānots dabīgu vai pusdabīgu platību tīkls pilsētas vai lauku vidē, kas izveidots ar klimatu saistītu problēmu risināšanai, vienlaikus atbalstot vai atjaunojot dabiskus

un ekoloģiskus procesus. Zaļās infrastruktūras piemērs šā ziņojuma kontekstā ir palienes atjaunošana, lai novērstu īpaši jutīgu teritoriju applūšanu.

Lietus izraisīti plūdi: spēcīgu lietusgāžu izraisīti plūdi, kas pārplūdina piesātinātas dabīgas vai pilsētu ūdens novadīšanas sistēmas. Lieko ūdeni nevar uzsūkt, un tas applūdina ielas vai tek lejup no kalna.

Upes baseins: zemes platība, no kuras visi virszemes noteces ūdeņi pa strautu, upju un ezeru tīku ieplūst jūrā no vienas grīvas, estuāra vai deltas.

Upju baseinu apgabali: galvenās upju baseinu apsaimniekošanas vienības. Lielākā daļa no Plūdu direktīvā norādītajiem upju baseinu apgabaliem atspoguļo tos, kas noteikti Ūdens pamatdirektīvā.

Ūdens pamatdirektīva: Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 23. oktobra Direktīva [2000/60/EK](#), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

KOPSAVILKUMS

I. Plūdi var radīt ievainojumus un nāves gadījumus, ievērojamas ekonomiskās izmaksas un kaitējumu videi un kultūras mantojumam. Nopietni plūdi Eiropā ir kļuvuši par biežāku parādību. Pēdējos gados reģistrēto vidēji stipru un stipru pēkšņo plūdu gadījumu skaits vairāk nekā divas reizes pārsniedz attiecīgo skaitu 20. gs. 80. gadu beigās. Pastiprinošs faktors ir klimata pārmaiņas, kas maina nokrišņu daudzumu un meteoroloģiskos apstākļus, paaugstina jūras līmeni un tā rezultātā izraisa biežākus un postošākus plūdus. Vairākas parādības, tādas kā krasta erozija, vētras jūrā, paisums un vēji, kas to pastiprina, paaugstina plūdu risku piekrastes teritorijās.

II. Reagējot uz plūdu gadījumu pieaugošo skaitu, Eiropas Savienība 2007. gadā pieņēma Plūdu direktīvu. Šajā kontekstā mēs centāmies noteikt, vai Plūdu direktīvā paredzētie plūdu novēršanas, pretplūdu aizsardzības un sagatavotības plūdiem pasākumi bija balstīti uz pamatotu analīzi un vai izmantotā pieeja varētu būt efektīva.

III. Mēs konstatējam, ka Plūdu direktīvas ietekme bija kopumā pozitīva, bet ar plūdiem saistītās rīcības īstenošanu apgrūtina nepilnības finansējuma piešķiršanā. Visas dalībvalstis ir sākušas īstenot plūdu riska pārvaldības plānus (PRPP), taču ir vajadzīgi uzlabojumi. Mēs konstatējam, ka neatrisinātas palikušas būtiskas nākotnes problēmas attiecībā uz klimata pārmaiņu, pretplūdu apdrošināšanas un telpiskās plānošanas daudz pilnīgāku integrāciju plūdu riska pārvaldībā.

IV. Mēs konstatējam, ka Plūdu direktīva ir uzlabojusi koordināciju starp Komisiju un dalībvalstīm, it īpaši saistībā ar Komisijas uzraudzības un kontroles funkcijām un īpašo darba grupu, kas izveidota kā koordinācijas un zināšanu un paraugprakses apmaiņas forums. Apmeklētās dalībvalstis atzina Plūdu direktīvas pozitīvo lomu plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības standartizācijā. Direktīva tika balstīta arī uz pašreizējo darbu, it īpaši ilgstošo sadarbību starp dalībvalstīm, un paredzēja, ka dalībvalstis veic pasākumus, lai paaugstinātu noteiktu iedzīvotāju informētību par plūdiem.

V. Finansējuma avoti plūdu riska pārvaldības plānos tika norādīti un nodrošināti tikai daļēji, un finansējums pārrobežu investīcijām bija ierobežots. Turklāt projektu sarindošanas

procedūras, saskaņā ar kurām sadala šos ierobežotos resursus, parasti bija nepilnīgas un līdzekļi netika piešķirti atbilstoši noteiktajām prioritātēm.

VI. Īstenojot ar plūdiem saistītus projektus, lielākā daļa dalībvalstu izmantoja izmaksu un ieguvumu analīzi, lai panāktu ieguldīto līdzekļu labāko atdevi, tomēr mēs konstatējām nepilnības to izmantošanā. Uzmanība tika pievērsta tam, lai nodrošinātu projektu atbilstību Ūdens pamatdirektīvai, bet dažām dalībvalstīm šajā saistībā ir jāveic turpmāki pasākumi. Zaļās infrastruktūras projekti ir rentabli plūdu riska samazināšanas līdzekļi, bet divu trešdaļu apmeklēto dalībvalstu plāni uz zaļo infrastruktūru nebija vērsti.

VII. Attiecībā uz nākotnē paredzamajām problēmām mēs konstatējām, ka apmeklētās dalībvalstis neņēma vērā klimata pārmaiņu ietekmi uz plūdu stiprumu, biežumu un vietu. Dalībvalstis parasti izmantoja vēsturiskos datus, un tas radīja risku, ka netiks atspoguļoti nākotnē gaidāmie meteoroloģiskie apstākļi vai iespējamās izmaiņas plūdu biežumā un apmērā. Attiecībā uz nestrukturāliem plūdu pasākumiem mēs konstatējām, ka gadījumos, kad dalībvalstis izvēlējās privātu pretplūdu apdrošināšanu, seguma līmenis palika zems. Bija spēkā daži zemes izmantošanas un telpiskās plānošanas noteikumi, lai mazinātu plūdu risku, bet dalībvalstīm bija jādara vairāk, lai tos uzlabotu.

VIII. Pamatojoties uz šiem konstatējumiem, mēs iesakām Komisijai:

- pārbaudīt, vai dalībvalstis uzlabo pārskatatbildību, plūdu riska pārvaldības plānos izvirzot izmērāmus un noteiktā termiņā izpildāmus mērķus ar plūdiem saistītai rīcībai;
- novērtēt un ziņot, vai dalībvalstis norāda finansējuma avotus, lai segtu vajadzības, kas izriet no PRPP, un nosaka attiecīgus termiņus, un prasīt, lai dalībvalstis kopīgi apsver iespējamās pārrobežu investīcijas pretplūdu pasākumiem starptautiskos upju baseinos;
- līdzfinansēt tikai tos plūdu pasākumus, kuru projektiem ir piešķirta prioritāte, pamatojoties uz objektīviem un būtiskiem kritērijiem, tādiem kā kvalitatīva izmaksu un ieguvumu analīze, un, attiecīgā gadījumā, uz kritēriju, kas ņem vērā projektu pārrobežu ietekmi;
- nodrošināt plūdu riska pārvaldības plānos dalībvalstu ierosinātās jaunās plūdu infrastruktūras atbilstību Ūdens pamatdirektīvai un pārbaudīt, vai gadījumos, kad

pieprasīts ES līdzfinansējums, dalībvalstis ir analizējušas svarīgu papildu zaļo pasākumu īstenošanas iespējamību;

- pārbaudīt, vai PRPP ietver pasākumus, kuru nolūks ir uzlabot zināšanas par klimata pārmaiņu ietekmi uz plūdiem un par tās modelēšanu. Pārskatot otrajam ciklam pieprasītos dokumentus, pārbaudīt, vai dalībvalstis klimata pārmaiņu ietekmi ir labāk integrējušas plūdu riska aizsardzības, novēršanas un sagatavotības pasākumos un vai dalībvalstīm ir plānota rīcība, lai paaugstinātu sabiedrības informētību par plūdu riska apdrošināšanas seguma sniegtajām priekšrocībām un palielinātu segumu, piemēram, veicinot sadarbību starp publisko un privāto sektoru saistībā ar apdrošināšanu pret plūdiem;
- pārbaudīt, vai dalībvalstis ir izmantojušas savus PRPP, lai novērtētu, cik lielā mērā dalībvalstu zemes izmantošanas plānošanas noteikumi ir saskaņoti ar Plūdu direktīvu, un sniegt labas prakses piemērus un norādījumus dalībvalstīm.

IEVADS

Plūdu nozīme

1. Plūdi var radīt ievainojumus, nāves gadījumus, ievērojamas ekonomiskās izmaksas un kaitējumu videi un kultūras mantojumam, kā arī būt par iemeslu cilvēku dzīvesvietas maiņai. Piemēram, mazāk nekā divās nedēļās 2016. gada maijā un jūnijā deviņās dalībvalstīs¹ plūdu dēļ gāja bojā vismaz 18 cilvēki un tika radīti zaudējumi vairāk nekā 3,7 miljardu EUR apmērā. 2013. gada maijā un jūnijā tāda paša iemesla dēļ septiņās dalībvalstīs² gāja bojā vismaz 26 cilvēki un tika radīti zaudējumi vairāk nekā 13 miljardu EUR apmērā.
2. Hidroloģisko notikumu ekonomiskās izmaksas visā ES no 1980. līdz 2017. gadam bija 166 miljardi EUR. Tas atbilst apmēram trešdaļai no zaudējumiem, ko radījuši ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi³. Saskaņā ar ierastās darbības scenāriju⁴ tiek prognozēts, ka plūdu radītie zaudējumi klimata un ekonomisko pārmaiņu rezultātā visā ES pieaugs no 7 miljardiem EUR gadā 1981.–2010. gada kontroles periodā līdz 20 miljardiem EUR gadā 21. gs. 20. gados, 46 miljardiem EUR gadā 21. gs. 50. gados un 98 miljardiem EUR gadā attiecīgi 80. gados⁵.

¹ Beļģija, Vācija, Francija, Ungārija, Nīderlande, Austrija, Polija, Rumānija un Apvienotā Karaliste.

² Čehijas Republika, Vācija, Spānija, Francija, Ungārija, Austrija un Slovākija. Avots: [EM-DAT: The Emergency Events Database](https://www.emdat.be) [Ārkārtas notikumu datubāze] (<https://www.emdat.be>), Université catholique de Louvain - CRED, D. Guha-Sapir, Beļģija, un raksti izdevumos [Dutch News](#) and [The Telegraph](#).

³ Zaudējumi, kas reģistrēti *Munich Re* datubāzē [NatCatSERVICE](#). Hidroloģiskie notikumi ir plūdi un masveida pārvietošanās. Ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi ir vētras, aukstuma un karstuma viļņi, sausums un mežu ugunsgrēki.

⁴ Pieņemot, ka pašreizējās sistēmas aizsardzībai pret upju pārplūšanu paliks nemainīgas, kamēr vien plūdu rašanās varbūtība attiecīgajā gadā saglabāsies mazāka par 1 %.

⁵ [Ūdens pamatdirektīva un Plūdu direktīva: veicamās darbības ES ūdens "laba stāvokļa" panākšanai un plūdu riska mazināšanai](#)", COM(2015) 120 final, 9.3.2015., 2. lpp.; *Rojas* u. c., ["Climate change and river floods in the European Union: Socio-economic consequences and the costs and benefits of adaptation"](#), *Global Environmental Change*, [Klimata pārmaiņas un upju pārplūšana Eiropas Savienībā: sociālekonomiskās sekas un pielāgošanās izmaksas un ieguvumi,

3. Kopš 1985. gada plūdi Eiropā notiek aizvien biežāk. Pēdējo gadu tendence ir tāda, ka reģistrēto vidēji stipru un stipru⁶ pēkšņo plūdu gadījumu skaits vairāk nekā divas reizes pārsniedz attiecīgo skaitu 20. gs. 80. gadu beigās⁷.

Klimata pārmaiņu nozīme

4. Klimatam mainoties, ES piedzīvo spēcīgākas lietusgāzes, bargākas vētras un jūras līmeņa paaugstināšanos. Saskaņā ar Eiropas Vides aģentūras (EVA) ziņojumu⁸ upju pārplūšanas, lietus izraisītu plūdu un piekrastes applūšanas sekas Eiropā kopumā pasliktināsies saistībā ar vietēji un reģionāli intensīvākiem un biežākiem plūdiem.

5. Novērotās klimata tendences un turpmākās klimata prognozes uzrāda būtiskas atšķirības starp Eiropas reģioniem nokrišņu daudzuma ziņā. Prognozes uzrāda ikgadēju nokrišņu pieaugumu Ziemeļeiropā. Nokrišņu daudzums ziemas periodā līdz šā gadsimta pēdējiem 20 gadiem dažās Eiropas daļās varētu palielināties par vairāk nekā 25 % (sk. **1. attēlu**).

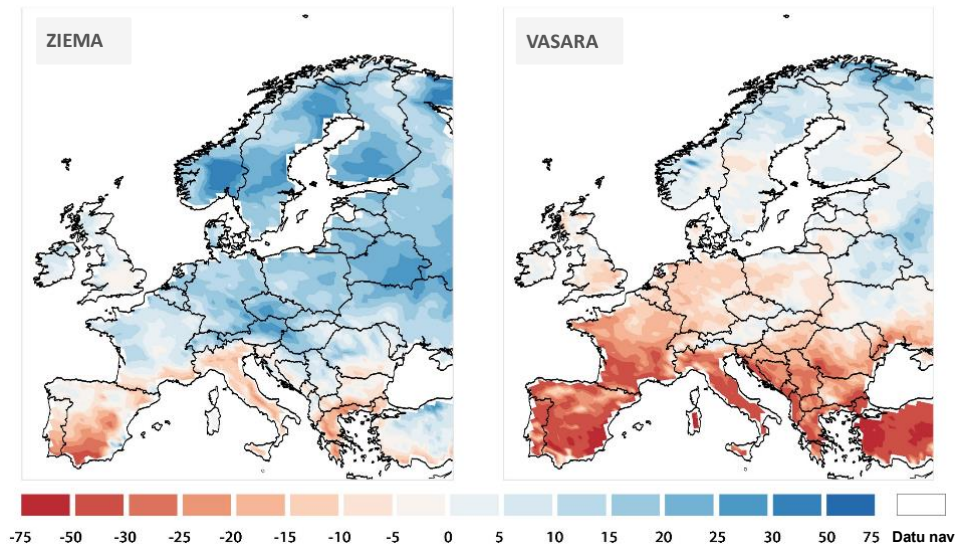
Globālas vides pārmaiņas], 23. sējums, 6. izdevums, 2013. gada decembris, 1737.–1751. lpp. (http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC85_624).

⁶ Plūdu **stiprums** ir plūdu ilguma, apmēra un skartās teritorijas koprezultāts.

⁷ Dartmutas Plūdu novērošanas centra reģistrētie dati par 1985.–2009. gadu, līdz 2016. gadam atjaunināti paziņojumā [“Extreme weather events in Europe”](#) [Ekstrēmi laikapstākļu notikumi Eiropā], Eiropas Zinātņu akadēmiju Konsultatīvā padome, 2018. gada marts.

⁸ EVA ziņojums Nr. 1/2016 [“Flood risks and environmental vulnerability”](#) [Plūdu risks un vides neaizsargātība], 38.–41. lpp.

1. attēls. Nokrišņu sezonālās izmaiņas (procentos) 2071.–2100. gadā salīdzinājumā ar 1961.–1990. gadu (saskaņā ar scenāriju, kas paredz pasaules temperatūras paaugstināšanos par 2°C)

Avots: [“Climate Impacts in Europe”](#) [Klimata ietekme Eiropā], JRC projekts PESETA II, 2014. gads. Dati no *Dosio* un *Paruolo*, 2011. gads, un *Dosio* u. c., 2012. gads.

6. Ja upes sistēmai trūkst drenāžas kapacitātes, lai novadītu lietusgāzes radīto ūdens daudzumu, upe pārplūst. Tādās lielās upēs kā Donava, Reina vai Elba plūdi var sākties ievērojamu laiku pēc lietusgāzes un turpināties pat mēnešiem ilgi⁹.

7. Savukārt ES Vidusjūras piekrastē kopējais ikgadējais nokrišņu daudzums līdz šā gadsimta pēdējiem 20 gadiem varētu samazināties par vairāk nekā 50 %¹⁰. Ilgāki un biežāki periodi bez lietus varētu kaitēt zemes virsmai, izraisot eroziju un palielinot noteci pērkona negaisu laikā¹¹.

⁹ Komisijas dienestu darba dokuments (SEC(2006) 66 of 18.1.2006), Pielikums priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību, [Ietekmes novērtējums](#), COM(2006) 15 galīgā redakcija, 8. lpp.

¹⁰ [“Climate Impacts in Europe”](#) [Klimata ietekme Eiropā], JRC projekts PESETA II, 2014. gads. Dati no *Dosio* un *Paruolo*, 2011. gads, un *Dosio* u. c., 2012. gads.

¹¹ K. Trenberth, [“Changes in precipitation with climate change”](#) [Klimata pārmaiņu radītās izmaiņas nokrišņu līmenī], 2011. gads.

8. Lietusgāzes visā Eiropā varētu kļūt spēcīgākas¹². Vienā vietā koncentrētas un ļoti spēcīgas lietusgāzes var radīt pēkšņus plūdus. Tie var izraisīt nāves gadījumus un plašus postījumus¹², it īpaši pilsētās bez pienācīgas ūdens novadīšanas sistēmas. Pēkšņi plūdi notiek aizvien biežāk, it īpaši Vidusjūras reģionā un kalnos¹³. Pēkšņus plūdus ir grūtāk prognozēt, jo tos izraisa īpaša meteoroloģiskā dinamika tādu vietējo apstākļu dēļ kā topogrāfija, vēji un attālums no jūras. Lai uzlabotu šādu notikumu prognozēšanu, ir vajadzīgi īpaši pētījumi (sk. **1. izcēlumu**).

1. izcēlums. Meteoroloģiskie pētījumi par pēkšņiem plūdiem: HyMeX programma

HyMeX programmā ir iesaistīti zinātnieki no desmit valstīm, un tās mērķis ir klimata pārmaiņu kontekstā uzlabot mūsu izpratni par ūdens ciklu ap Vidusjūru. Pētnieki vāc datus no satelītiem, ar lāzeru aprīkotām lidmašīnām, meteoroloģiskajiem baloniem un radariem, lai izveidotu modeļus, kas labāk prognozē ekstrēmus laikapstākļu notikumus, īpaši pēkšņus plūdus, un uzlabo pielāgošanās spēju.

9. Vairākas parādības, tādas kā krasta erozija, vētras jūrā, paisums un vēji, kas to pastiprina, paaugstina plūdu risku ES piekrastes teritorijās. Klimata pārmaiņu izraisīta jūras līmeņa paaugstināšanās šo risku pastiprina (sk. **2. izcēlumu**).

¹² [IPCC, "Managing the risks of extreme events and disasters to advance climate change adaptation: special report of the Intergovernmental Panel on Climate Change"](#) [Ekstrēmu notikumu un katastrofu riska pārvaldība, lai veicinātu pielāgošanos klimata pārmaiņām], Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes īpašais ziņojums, *Cambridge University Press*, Ņujorka, 2012. gads.

¹³ *L. Marchi, M. Borga, E. Preciso, F. Gaume, "Characterisation of selected extreme flash floods in Europe and implications for flood risk management"* [Konkrētu ekstrēmu pēkšņu plūdu gadījumu raksturojums un ietekme uz plūdu riska pārvaldību], *Journal of Hydrology*, 2010. gads, 394. sējums, 118.–133. lpp.

2. izcēlums. Jūras līmenis un klimata pārmaiņas

Jūras līmenis paaugstinās klimata pārmaiņu dēļ¹⁴, ko rada:

- ūdens termiskā izplešanās;
- kalnu ledāju kušana;
- ledus kušana Grenlandē un Antarktikā.

Tā rezultātā jūras līmenis pasaulē kopš 1993. gada ir paaugstinājies par vidēji 2,6 līdz 3,4 mm gadā.

Jūras līmeņa paaugstināšanās pēdējo 25 gadu laikā ir paātrinājusies un paātrināsies arī turpmāk¹⁵.

Saskaņā ar satelītu datiem Antarktikas ledus slāņa kušanas ātrums pēdējo piecu gadu laikā ir paātrinājies trīs reizes un tagad ledus kārtā izzūd ātrāk nekā jebkurā iepriekšējā laikposmā, par kuru reģistrēti dati¹⁶.

10. Jūras līmeņa paaugstināšanās visā ES nebūs vienāda, bet iespējams, ka saskaņā ar *IPPC* scenāriju, kas paredz pasaules temperatūras paaugstināšanos par 1,8°C¹⁷, lielais vairums piekrastes joslu līdz gadsimta beigām piedzīvos jūras līmeņa paaugstināšanos par vairāk nekā 30 cm salīdzinājumā ar 1986.–2005. gadu (sk. **2. attēlu**). Saskaņā ar augsta emisiju līmeņa scenāriju (temperatūras pieaugums līdz gadsimta beigām salīdzinājumā ar 1986.–2005. gadu būs 3,7°C¹⁸) jūras līmenis varētu paaugstināties par 45 līdz 82 cm.

¹⁴ *Levermann, A., Clark, P.U., Marzeion, B., Milne, G.A., Pollard, D., Radic, V., Robinson, A., “[The multimillennial sea-level commitment of global warming](#)”, [Globālās sasilšanas izraisītas jūras līmeņa izmaiņas tūkstošgades griezumā], *Potsdam Institute for Climate Impact Research* [Potsdamas Klimata ietekmes pētījumu institūts], 2013. gads.*

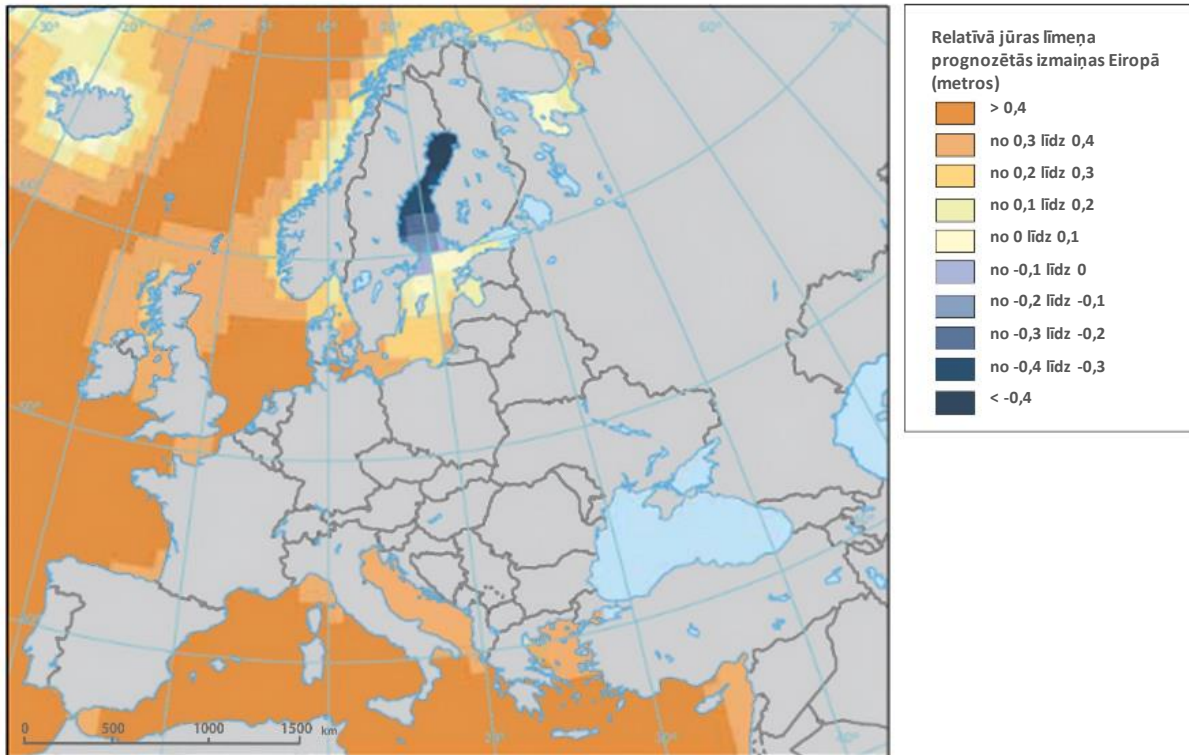
¹⁵ *R. S. Nerem, B. D. Beckley, J. T. Fasullo, B. D. Hamlington, D. Masters, G. T. Mitchum, “[Climate-change-driven accelerated sea-level rise detected in the altimeter era](#)” [Altimetru laikmetā konstatēta straujāka jūras līmeņa paaugstināšanās, ko izraisa klimata pārmaiņas], *ASV Nacionālās zinātņu akadēmijas raksti*, 12.2.2018., 4. lpp.*

¹⁶ “[Mass balance of the Antarctic Ice Sheet from 1992 to 2007](#)” [Antarktikas ledus slāņa masas bilance no 1992. līdz 2007. gadam], *Nature*, 2018. gada jūnijs.

¹⁷ Temperatūras paaugstināšanās līdz gadsimta beigām salīdzinājumā ar 1986.–2005. gadu. Tas atbilst pieaugumam par 2,4°C salīdzinājumā ar pirmsindustrializācijas periodu (1850.–1900. g.).

¹⁸ Tas atbilst pieaugumam par 4,3°C salīdzinājumā ar pirmsindustrializācijas periodu (1850.–1900. g.).

2. attēls. Prognozētās relatīvā jūras līmeņa izmaiņas Eiropas Savienībā 2081.–2100. gadā salīdzinājumā ar 1986.–2005. gadu (saskaņā ar scenāriju, kas paredz pasaules temperatūras paaugstināšanos par 1,8°C – RCP 4.5)¹⁹⁾

Piezīme: prognozes par Melno jūru nav pieejamas.

Avots: EVA ziņojums Nr. 1/2017, [“Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016: An indicator-based report”](#) [Klimata pārmaiņas, ietekme un neaizsargātība Eiropā 2016. gadā: uz rādītājiem balstīts ziņojums], pielāgots no *IPPC*, 2013. gads (TS.23. b) attēls).

11. Sagaidāms, ka prognozētā jūras līmeņa paaugstināšanās un izmaiņas vētras bangu biežumā un intensitātē radīs lielus postījumus Eiropas piekrastes teritorijās²⁰. Šajās blīvi apdzīvotajās teritorijās atrodas ievērojama saimniecisko līdzekļu (aktīvu) daļa. Šāds klimata

¹⁹ Reprerentatīvu koncentrāciju ceļi (*RCP*) ir siltumnīcefekta gāzu koncentrāciju trajektorijas, ko izmanto Klimata pārmaiņu starpvaldību padome (*IPCC*). Tiek prognozēts, ka līdz 2081.–2100. gadam *RCP 4.5*. izpaudīsies kā virsmas gaisa temperatūras paaugstināšanās, salīdzinot ar 1986.–2005. gadu, iespējamā diapazonā no 1,1 līdz 2,6°C (vidēji par 1,8°C). To var izteikt kā iespējamo diapazonu no 1,7 līdz 3,2°C (vidēji 2,4°C) salīdzinājumā ar 1850.–1900. gadu (pirmsindustrializācijas periodu).

²⁰ EVA ziņojums Nr. 1/2017, [“Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016: An indicator-based report”](#) [Klimata pārmaiņas, ietekme un neaizsargātība Eiropā 2016. gadā: uz rādītājiem balstīts ziņojums], 122. lpp.

risku un intensīvi izmantotu teritoriju apvienojums palielina iespējamo zaudējumu apmēru un vēl vairāk sarežģī riska un cenu nenoteiktības modelēšanu²¹.

12. Visu iepriekš minēto pastiprinās arī biežāki, intensīvāki un ilgstošāki visu veidu klimatiskie notikumi²². Ledāju kušana varētu vājināt galvenās jūras straumes, tostarp Golfa straumi, un vēja straumes, tostarp strūklas plūsmu, starp Ameriku un Eiropu²³. Šīs pārmaiņas varētu ietekmēt meteoroloģiskos apstākļus Eiropā, piemēram, pagarinot vētru, lietusgāžu vai sausuma periodus.

13. **1. tabulā** ir apkopotas **5. līdz 12. punktā** aprakstītās parādības un to ietekme uz dažādiem plūdu veidiem.

1. tabula. Pārskats par parādībām, kas saistītas ar klimata pārmaiņām, un to ietekmi uz plūdiem

Ar klimata pārmaiņām saistīta parādība	Kā plūdu apmēru ietekmē...		
	upes pārplūšana	lietus izraisīti plūdi	piekrastes applūšana
Lielāks ikgadējais nokrišņu daudzums dažās Eiropas daļās, spēcīgākas lietusgāzes	↑	↑	
Mazāks ikgadējais nokrišņu daudzums citās vietās, bet lielāka noiece un spēcīgākas lietusgāzes	↓	↑	
Jūras līmeņa paaugstināšanās	↑ (Estuāri)		↑
Biežāki, intensīvāki un ilgstošāki visu veidu ekstrēmi notikumi	↑	↑	↑

²¹ Moody's Investors Service, "[Climate change risks outweigh opportunities for property and casualty \(re\)insurers](#)" [Ar klimata pārmaiņām saistītais risks ir lielāks nekā īpašuma un nelaimes gadījumu (pār)apdrošinātāju iespējas], *Sector In-Depth*, 2018. gada marts.

²² A. Behrens, A. Georgiev, M. Carraro, "[Future Impacts of Climate Change across Europe](#)" [Klimata pārmaiņu turpmākā ietekme visā Eiropā], 2010. gads.

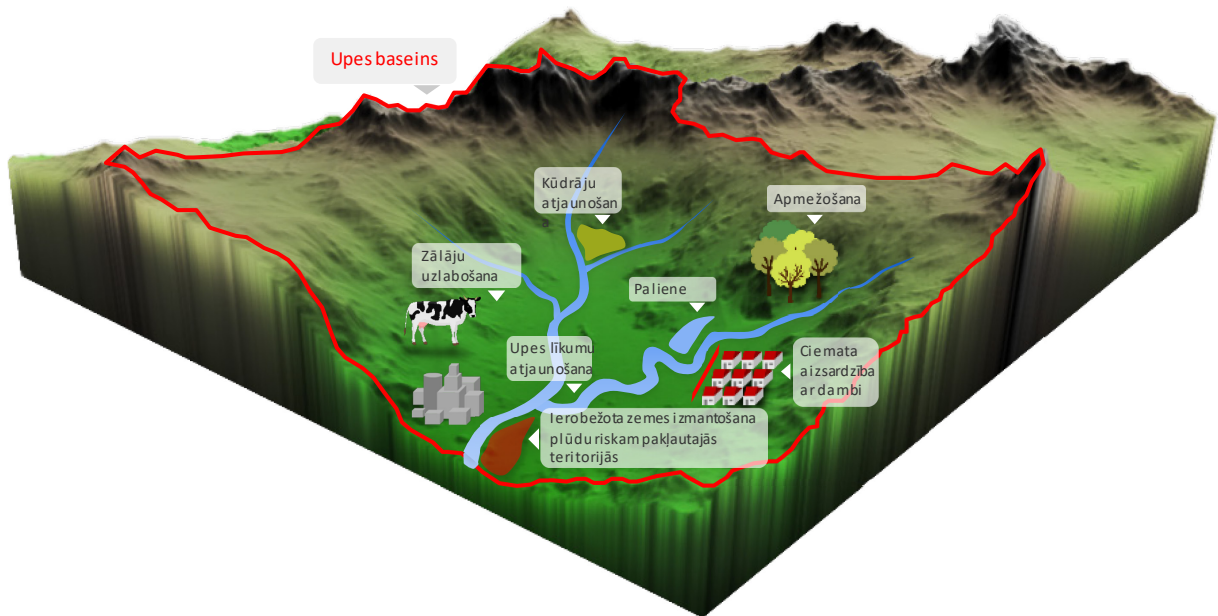
²³ Konrad, H. u. c., "[Net retreat of Antarctic glacier grounding lines](#)" [Antarktiskas ledāja malas neto atkāpšanās], *Nature Geoscience* Nr. 11, 258.–262. lpp., 2018. gada aprīlis; Tilling, R.L. u. c., "[Estimating Arctic sea ice thickness and volume using CryoSat-2 radar altimeter data](#)" [Arktikas jūras ledu biezuma un apjoma aprēķināšana, izmantojot CryoSat-2 radara altimetra datus], *Advances In Space Research*, 62. sējums, 2018. gads.

Ko šajā ziņā ir darījusi ES?

Kādi plūdu novēršanas, pretplūdu aizsardzības un sagatavotības plūdiem risinājumi ir izstrādāti?

14. Reagējot uz 2002. gada postošajiem plūdiem Centrāleiropā un Dienvidfrancijā, Eiropas Savienība 2007. gadā pieņēma Plūdu direktīvu²⁴, lai dalībvalstīs un starp tām koordinētu plūdu novēršanas, pretplūdu aizsardzības un sagatavotības plūdiem pasākumus upju baseinu līmenī. Ar plūdiem saistītās problēmas vislabāk risināt baseinu līmenī, veicot dažādus pasākumus, lai ierobežotu noteci, palēninātu upes plūsmu, ļautu plūdiem izplesties dabiskā un lauksaimniecības zemē, aizsargātu īpaši jutīgos aktīvus (pasākumus upes baseina līmenī sk. **3. attēlā**) un nepastiprinātu plūdus upes lejtecē, kā to paredz Plūdu direktīva (pieeju lejteces applūšanas novēršanai sk. **4. attēlā**).

3. attēls. Piemērs koordinētai plūdu pārvaldībai upes baseina līmenī

Avots: ERP.

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Direktīva [2007/60/EK](#) par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību (OV L 288, 6.11.2007., 27. lpp.).

15. Tālāk aprakstīto zaļo un pelēko infrastruktūru var izmantot kopā, lai risinātu ar plūdiem saistītās problēmas upju baseinu līmenī, kā tas ir parādīts **3. un 4. attēlā**.

- Tradicionālie pretplūdu aizsardzības risinājumi ir visi dambji, aizsprosti, kanāli, vētras aizsargvaļņi un barjeras²⁵. Šīs būves, kas bieži vien izgatavotas no betona, sauc par **pelēko infrastruktūru**.
- Palienes, mitrāji vai upju līkumu atjaunošana var samazināt plūdu ietekmi. Šādus risinājumus sauc par **zaļo infrastruktūru**. Saskaņā ar Plūdu direktīvas 7. pantu plūdu riska pārvaldības plānos ir jāņem vērā teritorijas, kas spēj aizturēt palu ūdeņus, piemēram, dabiskās palienes.

16. Papildus strukturālajai pelēkajai un zaļajai infrastruktūrai (sk. **1. pielikumu**) ir arī citi risinājumi, kas var samazināt plūdu iedarbību uz cilvēkiem un aktīviem. Tie ietver zemes izmantošanas plānošanu²⁶, izpratnes veicināšanu²⁷ un apdrošināšanu. Mēs tos saucam par **nestrukturāliem pasākumiem**.

²⁵ EVA ziņojums Nr. 14/2017, "[Green Infrastructure and Flood Management - Promoting cost-efficient flood risk reduction via green infrastructure solutions](#)" [Zaļā infrastruktūra un plūdu pārvaldība. Rentablas plūdu riska samazināšanas veicināšana, izmantojot zaļās infrastruktūras risinājumus].

²⁶ Saskaņā ar Plūdu direktīvas 7. pantu plūdu riska pārvaldības plānos attiecīgā gadījumā ir jāņem vērā šādi aspekti.

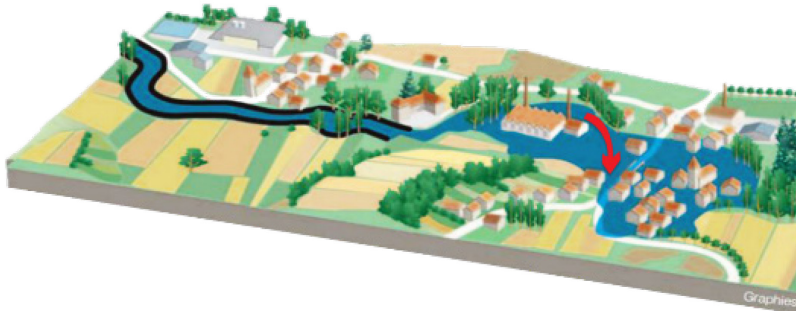
²⁷ Saskaņā ar Plūdu direktīvas 10. pantu dalībvalstis sabiedrībai dara pieejamus **3. izcēlumā** minētos galvenos dokumentus un mudina ieinteresētās personas aktīvi iesaistīties plūdu riska pārvaldības plānu izstrādē, pārskatīšanā un atjaunināšanā.

4. attēls. Lejteces applūšanas novēršanas pieejas piemērs

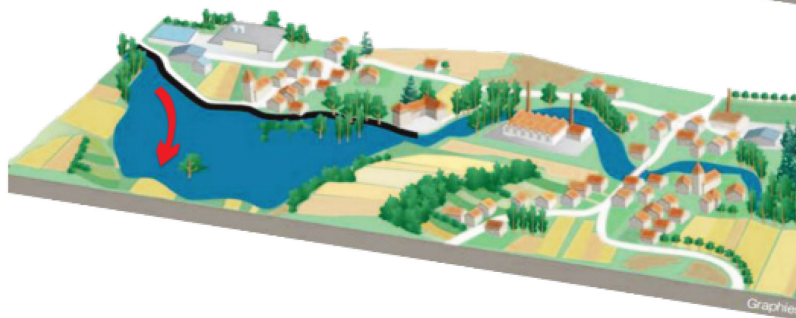
Sākotnējā situācija:
ciemata applūšana
augštecē

Jauni dambji, kas
pasargā ciematu
augštecē, bet
applūcina ciematu
lejtecē

Jauns dambis, kas
papildināts ar
polderi,
pasargājot abus
ciematus augštecē
un lejtecē

Avots: Agence française pour la biodiversité, [Francijas Bioloģiskās daudzveidības aģentūra, grafiki].

Eiropas Komisijas un dalībvalstu loma

17. Komisijas Vides ģenerāldirektorāta uzdevums ir koordinēt un uzraudzīt Plūdu direktīvas transponēšanu un īstenošanu. Tam ir arī tiesības uzsākt pārkāpuma procedūras, ja dalībvalstis neievēro prasības. Arī citi Komisijas ģenerāldirektorāti iesaistās ar plūdiem saistītās rīcības īstenošanā, galvenokārt Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts, izmantojot savas pilnvaras dalītajā Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi²⁸) pārvaldībā (sk. **21. punktu**).

²⁸ Tie ir pieci galvenie ES fondi, tostarp Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Kohēzijas fonds un Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA), kas visi kopā atbalsta ekonomikas attīstību Eiropas Savienībā.

18. Komisija plāno ar ūdens resursiem saistīto tiesību aktu izvērtēšanu pabeigt 2019. gadā, lai virzītu ES ūdens resursu politikas turpmāko attīstību, tostarp plūdu riska pārvaldības jomā.

19. Dalībvalstis atbild par Plūdu direktīvas faktisko īstenošanu, lai pārvaldītu plūdu risku. Šim nolūkam dalībvalstis ir iecēlušas upju baseinu apgabalu pārvaldības iestādes. Direktīva paredz, ka dalībvalstis novērtē plūdu risku visai sauszemei, kuru ūdens parasti neklāj, grafiski atveido agrāko un nākotnē iespējamo plūdu stiprumu, apzina īpaši jutīgos aktīvus un iedzīvotājus un veic pasākumus, lai samazinātu plūdu risku (sk. **3. izcēlumu**).

3. izcēlums. Saskaņā ar Plūdu direktīvu dalībvalstīm jāsaprot:

- 1) **sākotnējie plūdu riska novērtējumi**, kas bija jāpabeidz līdz 2011. gada decembrim, aprakstot lielākos plūdus, kas notikuši pagātnē, un līdzīgus plūdus, kas varētu notikt nākotnē;
- 2) **iespējamo plūdu postījumu vietu kartes un plūdu riska kartes**²⁹, kas bija jāpabeidz līdz 2013. gada decembrim, parādot vietas, kur attiecīgajiem plūdiem varētu būt nelabvēlīgas sekas;
- 3) **plūdu riska pārvaldības plāni** (PRPP), kas bija jāpabeidz līdz 2015. gada decembrim un jāpiemēro laikposmā no 2016. līdz 2021. gadam, nosakot plūdu novēršanas, pretplūdu aizsardzības un sagatavotības plūdiem pasākumus.

20. Saskaņā ar direktīvu dalībvalstīm ir arī jākoordinē plūdu riska pārvaldības prakse starpvalstu upju baseinos un jāizvairās no pasākumiem, kas paaugstinātu plūdu risku kaimiņvalstīs. Direktīvas pirmais plūdu riska pārvaldības plānu īstenošanas cikls aptver laikposmu no 2016. līdz 2021. gadam, bet otrais — no 2022. līdz 2027. gadam.

21. Attiecībā uz ESI fondu programmām, ko īsteno saskaņā ar dalīto pārvaldību, dalībvalstis sagatavo plānošanas dokumentus, kurus Komisija pēc tam novērtē un apstiprina. Dalībvalstis izstrādā, īsteno un uzrauga programmu pasākumus. Šīs programmas var līdzfinansēt ar plūdiem saistīto rīcību, kas ietverta PRPP.

²⁹ Ziņojumi, kuros novērtētas plūdu kartes katrā ES dalībvalstī, ir pieejami [Komisijas tīmekļa vietnē ENV ĢD \(http://ec.europa.eu/environment/water/flood_risk/overview.htm\)](http://ec.europa.eu/environment/water/flood_risk/overview.htm).

Eiropas Savienībā pieejamie līdzekļi

22. Plūdu riska pārvaldības izdevumus sedz gan no dalībvalstu, gan ES budžeta. Dati par izdevumiem, kas saistīti ar plūdiem, netiek sistemātiski vākti un paziņoti ne dalībvalstīs, ne arī Eiropas Komisijā.

23. Saskaņā ar apsekojumu³⁰ par dalībvalstu izdevumiem, kas saistīti ar plūdiem, Komisija aplēsa, ka visas 17 dalībvalstis, par kurām bija pieejama informācija, četrus gadu laikposmā līdz 2015. gadam no valsts un ES avotiem kopā bija izlietojušas vidēji **2,5 miljardus EUR** gadā³¹.

24. Summas, kas piešķirtas ar plūdiem saistītiem pasākumiem no ERAF, Kohēzijas fonda un ELFLA, aprēķināt nav iespējams. ERAF un Kohēzijas fonda izdevumi 2014.–2020. gadā saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām un ar klimatu saistīto risku novēršanu un pārvaldību, aptverot plūdus, kā arī eroziju, ugunsgrēkus, vētras un sausumu, sasniedza aptuveni **6,3 miljardus EUR**³², t. i., aptuveni 0,9 miljardus EUR gadā. Šīs summas daļa, kas attiecas uz plūdiem, nav zināma. Ticamas aplēses par ELFLA piešķirtajām summām saistībā ar plūdiem nav pieejamas.

³⁰ Ūdens pamatdirektīvas un Plūdu direktīvas kopējā īstenošanas stratēģija, "[Flood Risk Management in the EU and the Floods Directive's 1st Cycle of Implementation \(2009–15\)](#)" [Plūdu riska pārvaldība ES un Plūdu direktīvas pirmais īstenošanas cikls (2009.–2015. gads)], uz aptauju balstīts ziņojums, 217. lpp.

³¹ Pamatojoties uz Beļģijas, Čehijas Republikas, Dānijas, Vācijas, Īrijas, Spānijas, Francijas, Horvātijas, Itālijas, Latvijas, Maltas, Nīderlandes, Austrijas, Portugāles, Rumānijas, Slovākijas un Apvienotās Karalistes sniegto informāciju, Komisija aprēķināja, ka četrus gadus plūdu riska samazināšanā bija ieguldīti aptuveni 10 miljardi EUR. Aprēķina pamatā bija atbildes uz aptaujas 5.14. jautājumu, 146. lpp.

³² Dati, kas iegūti 2018. gada 31. maijā no [Cohesiondata.ec.europa.eu/EU-Level/ESIF-2014.-2020.](https://cohesiondata.ec.europa.eu/EU-Level/ESIF-2014.-2020.-categorisation-ERDF-ESF-CF-planned/9fpg-67a4) (<https://cohesiondata.ec.europa.eu/EU-Level/ESIF-2014.-2020.-categorisation-ERDF-ESF-CF-planned/9fpg-67a4>).

REVĪZIJAS TVĒRUMS UN PIEEJA

25. Mēs centāties noteikt, vai Plūdu direktīvā paredzētie plūdu novēršanas, pretplūdu aizsardzības un sagatavotības plūdiem pasākumi bija balstīti uz stabilu pamatu un vai izmantotā pieeja varētu būt efektīva.

26. Konkrētāk, mēs pārbaudījām, vai Plūdu direktīvas ietekme, veidojot pamatu ar plūdiem saistītai rīcībai, bija kopumā pozitīva, vai dalībvalstis pareizi pārvaldīja izmantotos finanšu resursus un labi īstenoja savus PRPP un vai tās pienācīgi ņēma vērā dažas būtiskas nākotnes problēmas.

27. Mēs noteicām revīzijas kritērijus, pamatojoties uz ES politikas dokumentiem, tiesību aktiem, Komisijas pamatnostādņēm, pētījumiem un citām publikācijām, sanāksmēm ar dalībvalstu iestādēm³³, kā arī uz apmeklējumu, ko izmēģinājuma kārtā 2017. gada septembrī veicām Nīderlandē. Mēs arī izskatījām pieejamo literatūru un apspriedāmies ar ekspertiem klimata pārmaiņu un pretplūdu apdrošināšanas jomās.

28. No 2017. gada oktobra līdz decembrim mēs veicām revīzijas apmeklējumus izraudzītos upju baseinos šādās astoņās dalībvalstīs: Slovēnijā, Itālijā, Spānijā, Portugālē, Rumānijā, Bulgārijā, Austrijā un Čehijas Republikā³⁴. Šajos upju baseinos³⁵ mēs arī uz vietas

³³ Luksemburgā un Francijā.

³⁴ Mēs apmeklējām šādus upju baseinus:

- Donavas un Ziemeļadrijas upju baseinus Slovēnijā (apmeklēti divi projekti);
- Austrumu Alpu upju baseinu Itālijā (apmeklēti trīs projekti);
- Miņo–Silas un Galisijas piekrastes upju baseinus Spānijā (apmeklēti trīs projekti);
- Miņu un Limas upju baseinus Portugālē (apmeklēti trīs projekti);
- Ardžešas–Vedjas un Dobrudžas piekrastes upju baseinus Rumānijā (apmeklēti četri projekti);
- Donavas un Melnās jūras upju baseinus Bulgārijā (apmeklēti četri projekti);
- Donavas upes baseinu Austrijā (apmeklēti pieci projekti) un
- Donavas upes baseinu Čehijas Republikā (apmeklēti četri projekti).

³⁵ Ieskaitot upju baseinus Nīderlandē, kur veicām apmeklējumu izmēģinājuma kārtā (apmeklēti trīs projekti).

pārbaudījām 31 līdzfinansētu un ar plūdiem saistītu projektu³⁶, lai novērtētu to atbilstību Plūdu direktīvai un PRPP.

29. Mēs arī novērtējām, vai Komisija³⁷ bija nodrošinājusi Plūdu direktīvas un citās politikas jomās veiktās ar plūdiem saistītās rīcības pienācīgu īstenošanu.

30. Tā kā PRPP paredzētais līdzekļu izlietojums laikposmā no 2016. līdz 2021. gadam joprojām ir agrīnā stadijā, šajā ziņojumā galvenā uzmanība tika pievērsta šajos plānos un ESI fondu programmās ietvertajiem plānotajiem izdevumiem. Tāpēc ziņojumā nav novērtēta Plūdu direktīvas pirmajam ciklam plānoto pasākumu vispārējā efektivitāte.

31. Darba tvērumā mēs neiekļāvām ārkārtas un atveseļošanas pasākumus, jo šo jomu jau esam revidējuši³⁸ un uz to jebkurā gadījumā Plūdu direktīva neattiecas.

APSVĒRUMI

Plūdu direktīvas ietekme bija kopumā pozitīva...

32. Šajā iedaļā mēs novērtējām, vai ar Plūdu direktīvu izdevās izveidot tādu sistēmu, kas, pamatojoties uz pašreizējām norisēm dalībvalstīs un iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas, veicina plūdu riska novērtēšanu un pārvaldību.

Direktīva ir uzlabojusi koordināciju starp Komisiju un dalībvalstīm

33. Komisija pārskatīja dalībvalstu atsūtītos sākotnējos plūdu riska novērtējumus, iespējamo plūdu postījumu vietu kartes un plūdu riska kartes³⁹. PRPP joprojām tiek

³⁶ Projektus izraudzījāmies no dalībvalstu izveidotajiem sarakstiem. Mūsu mērķis bija apmeklēt jaunākos projektus, kas ietver dažādus pasākumus attiecībā uz dažādiem plūdu veidiem.

³⁷ Mēs iztaujājām ierēdņus no šādiem Komisijas ģenerāldirektorātiem (ĢD): ENV ĢD, CLIMA ĢD, REGIO ĢD, AGRI ĢD, ECHO ĢD un FISMA ĢD.

³⁸ Sk., piemēram, īpašo ziņojumu Nr. 3/2008 "[Eiropas Savienības Solidaritātes fonds: cik tas ir ātrs, efektīvs un elastīgs?](http://eca.europa.eu)". (<http://eca.europa.eu>).

³⁹ Komisijas veiktās pārskatīšanas rezultātā sagatavotie ziņojumi ir pieejami [tiešsaistē](http://ec.europa.eu/environment/water/flood_risk/overview.htm). (http://ec.europa.eu/environment/water/flood_risk/overview.htm).

pārskatīti. Šā darba rezultāti tiks ietverti Komisijas ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei, kas jāsagatavo līdz 2018. gada decembrim, par Plūdu direktīvas īstenošanu, ņemot vērā arī klimata pārmaiņas.

34. Komisija pārbaudīja⁴⁰, kā dalībvalstis ir transponējušas Plūdu direktīvu. Līdz 2018. gada jūlijam Komisija slēdza visas pārkāpumu procedūras saistībā ar transponēšanu; tomēr netika slēgtas divas lietas, kas attiecās uz Grieķijas un Spānijas PRPP novēlotu iesniegšanu.

35. Plūdu direktīvas īstenošana ir jāsaskaņo ar Ūdens pamatdirektīvu. Šo saskaņošanu Komisija galvenokārt nodrošina, izmantojot kopēju īstenošanas stratēģiju, kas atbalsta abas direktīvas, un jo īpaši iesaistot Darba grupu plūdu jautājumos, kas pazīstama kā Darba grupa F, kur dalībvalstis dalās pieredzē.

36. Mēs konstatējam, ka Darba grupa F ir veiksmīgs forums, kurā Komisija sadarbojas ar dalībvalstīm⁴¹.

37. Saskaņā ar Plūdu direktīvu riska novērtēšanas un plānošanas pienākumi ir dalībvalstu ziņā. Kopumā mēs konstatējam, ka dalībvalstu atbildīgās iestādes bija nodrošinājušas skaidru funkciju un pienākumu sadali starp dažādām struktūrām, kas iesaistītas valsts, reģionālā un vietējā līmenī.

Plūdu direktīva panāca virzību plūdu riska novērtēšanā

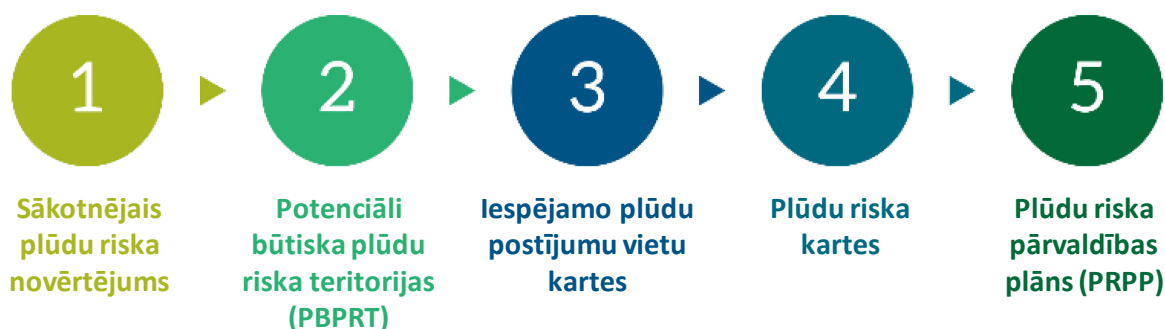
38. Svarīgs Plūdu direktīvas rezultāts ir plūdu riska definēšanas standartizācija. Plūdu risks ir plūdu rašanās varbūtība apvienojumā ar ietekmi uz cilvēkiem, vidi, kultūras mantojumu un ekonomiku. Visas apmeklētās dalībvalstis izmantoja šo pieeju, lai noteiktu plūdu risku.

39. Visas apmeklētās dalībvalstis saviem novērtēšanas un pārvaldības procesiem piemēroja Plūdu direktīvā paredzēto piecu soļu pieeju (sk. **5. attēlu**).

⁴⁰ Šis pārbaudes, ko veica Komisija, sauc par transponēšanas un atbilstības pārbaudēm.

⁴¹ Piemēram, šajā forumā Komisija un dalībvalstis dalās informācijā par labu praksi, politiku, pētniecību un projektu īstenošanu, kā arī jaunām pieejām plūdu riska pārvaldības uzlabošanai Eiropas Savienībā.

5. attēls. Plūdu direktīvā paredzētā piecu soļu pieeja riska novērtēšanai un pārvaldībai

Avots: ERP.

40. Iespējamo postījumu vietu kartēs tiek norādīts plūdu stiprums saskaņā ar dažādiem varbūtības scenārijiem. Visas apmeklētās dalībvalstis izmantoja visus trīs Plūdu direktīvā paredzētos varbūtības scenārijus: maza varbūtība, vidēja varbūtība un liela varbūtība. Plūdu direktīva paredz arī to, ka iespējamo postījumu vietu kartēs saskaņā ar katru varbūtības scenāriju papildus plūdu apmēram tiek norādīts ūdens dziļums (vienu piemēru sk. **II pielikumā**) un, attiecīgā gadījumā, plūsmas ātrums. Šie parametri ir būtiski svarīgi, novērtējot plūdu radīto iespējamo kaitējumu aktīviem un cilvēku dzīvībai, it īpaši pēkšņu plūdu gadījumā. Šīs kartes dalībvalstis sagatavoja, izmantojot sarežģītus modeļus, kas kalibrēti ar lauka mērījumiem (sk. arī **63.–67. punktu**).

Plūdu direktīva tika balstīta uz iepriekšējo darbu, tostarp ilgstošo sadarbību starp dalībvalstīm

41. Lai izvairītos no divkārša darba, Plūdu direktīva ļauj dalībvalstīm izmantot jau esošos riska novērtēšanas un plānošanas dokumentus. Piemēram, Itālija un Portugāle izmantoja esošos dokumentus, nevis veica jaunu sākotnējo plūdu riska novērtējumu, tādējādi nodrošinot prakses nepārtrauktību.

42. Saskaņā ar Plūdu direktīvu atbildīgajām iestādēm ikvienā riska novērtēšanas un plānošanas procesa posmā ir jāņem vērā pārrobežu aspekti (sk. **4. izcēlumu**).

4. izcēlums. Pārrobežu sadarbība — Plūdu direktīvas pastāvīgā prioritāte

Sākotnējie plūdu riska novērtējumi: ja risks skar starptautiskus upju baseinu apgabalus, dalībvalstis apmainās ar būtisku informāciju.

Potenciāli būtiska plūdu riska teritorijas (BPRT): dalībvalstis apzina visas BPRT starptautiskos upju baseinu apgabalos.

Iespējamo plūdu postījumu vietu kartes un plūdu riska kartes: pirms iespējamo plūdu postījumu vietu karšu un plūdu riska karšu sagatavošanas attiecībā uz visām starpvalstu BPRT dalībvalstis apmainās ar informāciju.

Plūdu riska pārvaldības plāni: šajos plānos neietver pasākumus, kas būtiski palielina plūdu risku upes augštecē vai lejtecē citas valsts teritorijā.

Avots: ERP, pamatojoties uz Plūdu direktīvu.

43. Ar plūdiem saistītās pārrobežu darbības tika balstītas uz ilgstošo sadarbību starp dalībvalstīm un galvenokārt ietvēra informācijas apmaiņu divpusējās sanāksmēs, hidroloģisko prognožu paziņošanu un tehnisko standartu saskaņošanu. Apmeklētās dalībvalstis vēl nav sagatavojušas starptautiskus PRPP starptautisku upju baseinu apgabalu līmenī, kā tas ieteikts Plūdu direktīvā⁴².

Dalībvalstis veica pasākumus, lai paaugstinātu iedzīvotāju informētību par plūdiem

44. Sabiedrības informēšana un apspriešanās ar to uzlabo iedzīvotāju informētību par plūdu risku. Saskaņā ar Plūdu direktīvu dalībvalstīm ir jāpublisko sākotnējais plūdu riska novērtējums, iespējamo plūdu postījumu vietu kartes un plūdu riska kartes, kā arī PRPP. Mēs konstatējam, ka visas dalībvalstis šo prasību izpildīja, attiecīgos dokumentus darot pieejamus tiešsaistē.

45. Nīderlande un Portugāle pat analizēja plūdu riska informētības līmeni, kas ir laba prakse. Tomēr tās konstatēja, ka informētības līmenis joprojām ir zems.

⁴² Pēdējie notikumi šajā saistībā ir reģistrēti, piemēram, Austrijā un Slovēnijā, kur tiek īstenots projekts *DAMWARM (Drava And Mura WAter and Risk Management [Dravas un Mūras ūdens resursu apsaimniekošana un riska pārvaldība])* ar mērķi izstrādāt starptautisku un kopīgu plūsmas prognozēšanas sistēmu. Šis projekts arī balstās uz pieredzi, kas gūta pēc gadsimta plūdiem 2012. gada novembrī, kuru rezultātā kopējie aplēstie zaudējumi visā Slovēnijas teritorijā sasniedza 373 miljonus EUR.

...bet bija nepilnības finansējuma piešķiršanā

46. Šajā iedaļā mēs pārskatām procedūras, ko dalībvalstis izmantoja, lai piešķirtu līdzekļus plūdu riska pārvaldībai.

Plūdu riska pārvaldības plānos izvirzītie mērķi parasti nav izteikti skaitļos, un tiem nav noteikts termiņš

47. Saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem politikas mērķiem ir jābūt konkrētiem, izmērāmiem, sasniedzamiem, atbilstošiem un ar noteiktu termiņu. Plūdu direktīvas 7. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jānosaka atbilstīgi plūdu riska pārvaldības mērķi un savos PRPP jāietver to sasniegšanas pasākumi.

48. Austrijā mērķiem bija noteikts termiņš, un iestādes izmantoja septiņas kategorijas, lai sekotu līdzi progresam pasākumu īstenošanā. Nīderlandē mēs konstatējām skaitļos izteiktus mērķus programmai "Vieta upei" (sk. **67. punktu**).

49. Tomēr pārējās septiņās apmeklētajās dalībvalstīs PRPP ietvertie politikas mērķi parasti bija pārāk plaši. Piemēram, Itālijas Austrumu Alpu plānā Plūdu direktīvas mērķi netika pielāgoti baseinam un atstāti vispārīgā formulējumā: samazināt plūdu negatīvo ietekmi uz i) cilvēku veselību, ii) vidi, iii) kultūras mantojumu un iv) saimniecisko darbību. Šajā plānā netika izvirzīti izmērāmi mērķi ar noteiktiem termiņiem. 2015. gadā Komisija, novērtējot PRPP projektus, konstatēja ko līdzīgu.

Ar plūdiem saistītajai plānotajai rīcībai netika norādīti un nodrošināti pietiekami līdzekļi, un finansējums pārrobežu investīcijām bija ierobežots

50. Plūdu riska pārvaldības plānos ir jānorāda finansējuma avoti ar plūdiem saistītajai rīcībai, un dalībvalstu iestādēm ir jānodrošina vajadzīgais finansējums. Mēs novērtējām, cik lielā mērā šajos plānos bija norādīti ar plūdiem saistītajai rīcībai faktiski pieejamie valsts un ES līdzekļi, tostarp finansējums pārrobežu investīcijām.

Finansējuma avoti tika norādīti un nodrošināti tikai daļēji

51. Sešas (no deviņām) apmeklētajām dalībvalstīm plūdu riska pārvaldības plānos nebija skaidri norādījušas to finansēšanai vajadzīgo līdzekļu avotu un apjomu (sk. **5. izcēlumu**).

Komisijas novērtējumā, kas minēts **49. punktā**, tika norādīts, ka tikai nedaudzos pārskatīto plānu projektos bija sniegta skaidra informācija par pieejamo budžetu.

5. izcēlums. Nepilnības plūdu riska pārvaldības plānos saistībā ar vajadzīgo summu un attiecīgo finansējuma avotu norādīšanu

Austrija: valsts PRPP ir norādīts līdzekļu avots aptuveni 30 % pasākumu, bet nav norādītas izmaksas.

Čehijas Republika: valsts PRPP ir norādītas tikai novēršanas pasākumu izmaksas, bet ne līdzekļu avoti.

Itālija: revidētajā reģionālajā PRPP nav norādīti pieejamie finansējuma avoti.

Portugāle: valsts kontinentālās daļas PRPP nav norādīti iespējamie finansējuma avoti 25 % pasākumu.

Rumānija: abos revidētajos reģionālajos PRPP nav norādīti finansējuma avoti aptuveni 35 % pasākumu.

Spānija: attiecībā uz 15 pasākumiem nav minētas vajadzīgās summas vai skaidri norādīti budžeta avoti.

52. PRPP nav finansēšanas programmas. Plānā minētā summa ne vienmēr ir pieejama. Upju baseinu iestādēm, kas pārvalda plānus, parasti nav nekādu finansēšanas pilnvaru. Daudzas iestādes finansē plānus un pieņem lēmumus atbilstoši savām procedūrām. Šī situācija palielina ar plūdiem saistītās rīcības finansējuma nedrošību. Piemēram, attiecībā uz Austrumu Alpu upju baseinu apgabalu Itālijā mēs aprēķinājām, ka starpība starp plānotajiem izdevumiem un pieejamo finansējumu pārsniedz 1,1 miljardu EUR, t. i., 80 %.

53. Tomēr mēs atradām pierādījumus centieniem nodrošināt finansējumu ar plūdiem saistītai rīcībai. Nīderlandes *Delta Fund* ar plūdiem saistītām investīcijām līdz 2030. gadam ir atvēlējis aptuveni 7 miljardus EUR un norādījis savas finansiālās vajadzības līdz 2050. gadam. Slovēnija ir skaidri norādījusi finansējuma avotus aptuveni 75 % no 540 miljoniem EUR, kas vajadzīgi laikposmā no 2017. gada līdz 2021. gadam.

ES līdzekļi palīdzēja finansēt dažus PRPP

54. Četrās no apmeklētajām dalībvalstīm ES līdzekļi veidoja būtisku finansējuma daļu (sk. **6. izcēlumu**).

6. izcēlums. ES līdzekļi — svarīgs PRPP finansēšanas avots

Čehijas Republika plaši izmanto ES līdzekļus, lai finansētu investīcijas pretplūdu aizsardzībā. 2014.–2020. gada darbības programma “Vide”, ko līdzfinansē no Kohēzijas fonda, sedz summu, kas līdzvērtīga aptuveni 35 % no paredzamajām izmaksām 545 miljonu EUR apmērā.

Portugālē ES fondi, galvenokārt Kohēzijas fonds⁴³, ir norādīti kā iespējamais finansējuma avots aptuveni 96 % pasākumu, ko veic potenciāli būtiska plūdu riska teritorijās un kas tādējādi var pretendēt uz ES līdzfinansējumu.

Rumānijā lielas infrastruktūras darbības programmā ir skaidri norādīti reģionālie PRPP un ar Kohēzijas fonda līdzfinansējumu piešķirti 364 miljoni EUR pasākumiem, kas vērsti pret plūdiem un krasta eroziju.

Slovēnijā no ERAF un Kohēzijas fonda līdzfinansētā darbības programma atbilst 25 % no ikgadējām finansējuma vajadzībām.

55. Spānijā abām upju baseinu pārvaldības iestādēm, kuras apmeklējām, nebija vienlīdzīgas piekļuves ES finansējumam: ar plūdiem saistītie pasākumi vienā upes baseinā uz ERAF līdzfinansējumu pretendēt nevarēja, lai gan valsts finansējums tajā pašā laikā arī nebija nodrošināts⁴⁴. Tas radīja līdzekļu trūkumu abos apmeklētajos projektos. Savukārt otrajā upes baseinā ERAF darbības programma nodrošināja finansējumu 15 % apmērā no PRPP.

56. Rumānija iezīmēja 44 % no lielas infrastruktūras darbības programmas īpašā mērķa prioritārajā virzienā “Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, riska novēršanu un pārvaldību” (sk. **6. izcēlumu**) krasta aizsardzības projektam, lai atjaunotu Melnās jūras pludmales 13 km garumā. Šis projekts sniegs labumu vietējiem nekustamā īpašuma un tūrisma tirgiem. Tas nozīmē, ka ar šajā darbības programmā paredzētajiem atlikušajiem ES līdzekļiem 239 miljonu EUR apmērā varētu segt izmaksas aptuveni divām trešdaļām norādīto augstas prioritātes plūdu novēršanas un pretplūdu aizsardzības projektu.

⁴³ Azoru salām atbalsts šāda veida darbībai ir pieejams no reģionālās darbības programmas ERAF ietvaros.

⁴⁴ Attiecīgās ministrijas investīciju budžets ūdens resursu politikas jomā no 2009. līdz 2017. gadam tika samazināts par aptuveni 60 %.

Ar plūdiem saistītie izdevumi pārrobežu investīcijām bija ierobežoti

57. Pārrobežu projekti galvenokārt ietvēra informācijas apmaiņas pasākumus (sk. **20., 42. un 43. punktu**). Finansējums bija ierobežots ar plūdiem saistītai infrastruktūrai, kurai ir potenciāla starptautiska ietekme. Tomēr mēs konstatējam arī pozitīvus piemērus, tādus kā to, kas aprakstīts **7. izcēlumā**.

7. izcēlums. Pārrobežu investīcijas, kur ES finansējums nodrošināja pievienoto vērtību

Kāda projekta mērķis bija pasargāt Austrijas ciematu no upes pārplūšanas pie robežas ar Čehijas Republiku (sk. **attēlu**). Tas ietvēra lauksaimniecības zemē esošās palienes paplašināšanu Čehijas pusē. Austrijā šādai palienei vietas nepietika. Šo darbību finansēja Austrija, izmantojot 75 % līdzfinansējumu no *Interreg*⁴⁵. Bez ES finansējuma Austrija šo projektu nebūtu īstenojusi.

Pārrobežu investīcijas uz robežas starp Austriju un Čehijas Republiku

Avots: ERP, pielāgots no Austrijas iestāžu atsūtītā projekta īstenošanas plāna.

⁴⁵ Satvars kopīgai rīcībai kohēzijas politikas jomā un informācijas apmaiņai starp valstu, reģionālajām un vietējām ieinteresētajām personām no dažādām dalībvalstīm.

Projektu sarindošanas procedūrām ir jābūt ciešāk saistītām ar PRPP noteiktajām prioritātēm

58. Plūdu direktīva paredz, ka plūdu riska pārvaldības plānos nosaka pasākumu prioritātes saskaņā ar mērķiem. Mēs pārbaudījām, vai dalībvalstis izmantoja šādas procedūras, lai sarindotu un atlasītu projektus.

59. Mēs konstatējām gadījumus, kad prioritātes tika noteiktas, balstoties uz objektīviem kritērijiem (sk. **8. izcēlumu**).

8. izcēlums. Projektu sarindošana, balstoties uz objektīviem kritērijiem

Nīderlande projektus sarindo, izmantojot matricu, kas atspoguļo iespējamo zaudējumu apmēru un infrastruktūras atteices varbūtību.

Kādā Spānijas plānā PBPRT tika klasificētas, pamatojoties uz risku, nevis apdraudējumu vien, kas nozīmē, ka tika ņemta vērā arī pakļauto teritoriju neaizsargātība.

60. PRPP, kurus pārbaudījām, ietvēra projektu sarindošanas procedūras. Tomēr septiņās no deviņām apmeklētajām dalībvalstīm šīs procedūras bija nepilnīgas. Piemēram, Čehijas Republikā, Portugālē, Rumānijā un Slovēnijā būtisks sarindošanas apsvērums bija projekta gatavība īstenošanai, nevis tā iespējamā efektivitāte. Rumānijā kādu projektu, kas saskaņā ar apstiprināto metodiku starp prioritārajiem projektiem neierindojās, darbības programmā tomēr ieteica finansēt, jo bija veikta tā priekšizpēte.

Lai gan dalībvalstis ir sākušas īstenot plūdu riska pārvaldības plānus, ir vajadzīgi uzlabojumi

61. Saskaņā ar Plūdu direktīvu plūdu riska pārvaldības plānos ir jāņem vērā projektu izmaksas un ieguvumi. Šajā iedaļā mēs novērtējām, cik lielā mērā dalībvalstis, īstenojot savus PRPP, ņēma vērā šādus aspektus, izmantojot tehnoloģijas un kvalitatīvus datus, izmaksu un ieguvumu analīzi un modeļus.

62. Mēs arī novērtējam, cik lielā mērā dalībvalstis Plūdu direktīvas īstenošanu saskaņoja ar Ūdens pamatdirektīvu un attiecīgi apsvēra iespēju izmantot zaļo infrastruktūru, lai novērstu plūdu risku⁴⁶.

Dati — svarīgs ieguldījums plūdu riska pārvaldībā

63. Plūdu riska pārvaldībai ir vajadzīgi kvalitatīvi dati par laikapstākļiem un nokrišņiem, topogrāfiju un zemes virsmu, upju un hidroloģiskajiem režīmiem un cilvēka darbībām. Mēs konstatējam, ka apdraudējuma un riska dati tiek vākti no dažādiem avotiem, tādiem kā *CORINE Land Cover*⁴⁷, tautas skaitīšanas dati, topogrāfiskie dati un informācija no uzņēmumu reģistriem, kā arī meteoroloģiskie un hidroloģiskie dati. Plūdu prognozēm un agrīnās brīdināšanas sistēmām (sk. arī **43. punktu**) parasti izrādījās būtiska nozīme sagatavotības uzlabošanā.

64. Rumānijā mēs konstatējam nepilnības topogrāfiskajos un zemes izmantošanas datos, kas ir būtiski, lai modelētu noteci un rezultātā izveidojušās upes plūsmas. Mēs arī ņēmām vērā, ka Rumānija nesen uzsāka iniciatīvas, lai uzlabotu datu kvalitāti.

65. Mēs konstatējam, ka visas apmeklētās dalībvalstis bija pārliecinātas par ieguvumiem, ko sniedz investīcijas tehnoloģijā un datos, lai izmantotu modeļus, kas palīdz pārvaldīt plūdu risku. Piemēram, Spānija, Portugāle, Rumānija un Slovēnija ieguldīja līdzekļus lietus un upju mērījumu staciju ierīkošanā un modernizācijā (sk. **9. izcēlumu**). Šīs stacijas var sniegt labāku informāciju, kas vajadzīga meteoroloģiskajām un hidroloģiskajām prognozēm, it īpaši attiecībā uz tādiem īstermiņa notikumiem kā pēkšņi plūdi (sk. **8. punktu** un **1. izcēlumu**).

⁴⁶ Saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu visiem ūdensobjektiem ir jāsasniedz labs “ekoloģiskais stāvoklis”. Piemēram, betonētus kanālus ir atļauts būvēt tikai noteiktos apstākļos un tikai pēc tam, kad ir veikti visi iespējamie pasākumi, lai mazinātu negatīvo ietekmi uz augiem un dzīvniekiem.

⁴⁷ EVA pārziņā esoša [programma](#), kas ietver zemes virsmas 44 kategoriju sarakstu un ir izveidota kā kartogrāfisks materiāls ar mērogu 1:100 000.

9. izcēlums. Apmeklētie hidroloģisko un meteoroloģisko mērījumu centri

Attēlā ir parādīts piemērs Rumānijā apmeklētajai upes mērījumu stacijai, kas vāc datus par ūdens līmeni Donavā.

Spānijā mēs apmeklējām plūdu kontroles centru, kas ietver 186 stacijas, kuras izvietotas visā upes baseinā. Centrs apstrādā datus, izmantojot hidroloģiskus un meteoroloģiskus modeļus, lai kontrolētu plūdu risku reāllaikā un prognozētu nokrišņus 72 stundas iepriekš.

Slovēnijā mēs apmeklējām uzraudzības centru, kas izveidots, īstenojot projektu ar mērķi sniegt ticamu un precīzu informāciju par laikapstākļiem un upes plūsmu. Šis projekts ietvēra arī:

- jaunu radaru un 90 jaunas automatizētas meteoroloģiskās stacijas, kas izvietotas visā valstī;
- divas jaunas okeanogrāfijas ierīces jūras uzraudzības tīklam, lai mērītu viļņu augstumu un virzienu, jūras straumes un jūras virsmas temperatūru;
- hidroloģisko prognožu sistēmu, kas balstīta uz modeļiem.

**Upes mērījumu stacija
pie Donavas Rumānijā**

Avots: ERP.

66. Uzraudzības stacijās savāktos datus var papildināt ar informāciju no citiem avotiem. Piemēram, Itālijā apmeklētajā upes baseina apgabalā tiek īstenots novatorisks pilotprojekts “WeSenseIT”, kas ļauj iedzīvotājiem dalīties informācijā, izmantojot sociālos plašsaziņas līdzekļus vai viedtālrunu lietotnes. Šos datus pievieno uzraudzības stacijās savāktajiem datiem. Šī divpusējā saziņa starp iedzīvotājiem un iestādēm ir vērsta uz to, lai uzlabotu gatavību reaģēt. PRPP ir iekļauts pasākums šā projekta paplašināšanai, aptverot visu upes baseinu.

Lai gan lielākā daļa apmeklēto dalībvalstu projektu izstrādē izmantoja izmaksu un ieguvumu analīzi un modeļus, ir vajadzīgi uzlabojumi

67. Visās apmeklētajās dalībvalstīs iestādes izmantoja modelēšanu un uz pierādījumiem balstītu pieeju, lai apzinātu plūdu risku (sk. **40. punktu**). Modelēšana arī atviegloja ar

plūdiem saistītu projektu izstrādi. Piemēram, hidrauliskie modeļi palīdzēja iestādēm noteikt vajadzīgo rīcību (sk., piemēram, **10. izcēlumu**).

10. izcēlums. Mērķis samazināt ūdens līmeni Nīderlandes programmā “Vieta upei”

“Vieta upei” ir infrastruktūras programma, kas par 2,3 miljardiem EUR tika pabeigta 2015. gadā. Tās mērķis bija kontrolēt maksimālo plūsmas ātrumu vietā, kur Reina ietek Nīderlandes teritorijā, lai samazinātu ūdens līmeni upes lejtecē. Izmantojot kāda pētniecības institūta izstrādātu modeli, tika noteikti dažādie ūdens līmeņi, kas jānodrošina pietekās, lai izvirzītu mērķus individuāliem projektiem.

68. Visas apmeklētās dalībvalstis, izņemot Itāliju un Portugāli, projektu izstrādē vai atlasē izmantoja izmaksu un ieguvumu analīzi. Tomēr šīm analīzēm bija dažādi trūkumi. Piemēram, Spānijā izmaksu un ieguvumu analīze vēl bija izstrādes stadijā un netika sistemātiski un pienācīgi izmantota.

Plūdu direktīvas un Ūdens pamatdirektīvas īstenošanas saskaņošanas kopumā nodrošināja sinerģiju

69. Itālijas, Slovēnijas un viena Spānijas upes baseina PRPP bija vērsti arī uz atbilstību Ūdens pamatdirektīvai. Itālijas un Slovēnijas PRPP tika norādīti pasākumi, kas ir sinerģijā ar abu direktīvu mērķiem, un tie, kas var būt pretrunā tiem. Itālijā aptuveni 25 % pasākumu tika atzīti par tādiem, kas ir sinerģijā ar Ūdens pamatdirektīvu, un tikai 1 % par tādiem, kas varētu būt pretrunā tai.

70. Tomēr mēs pārbaudījām projektus Bulgārijā un Rumānijā, kur ar plūdiem saistītā rīcība neatbilda Ūdens pamatdirektīvai. Bulgārijas iestādes neapsvēra iespēju izmantot zaļo infrastruktūru (sk. **71.–76. punktu**) kā alternatīvu līdzekli ūdens saglabāšanai augštecē visos apmeklētajos projektos⁴⁸ (sk. **11. izcēlumu**). Rumānijas iestādes plānoja izmantot betonu un akmeni, lai nostiprinātu upes krastus 6 km garumā, neapsverot zaļās infrastruktūras risinājumus.

⁴⁸ Apmeklētais piekrastes aizsardzības projekts šajā novērtējumā nav ietverts.

11. izcēlums. Ar plūdiem saistītu projektu neatbilstība Ūdens pamatdirektīvai Bulgārijā

Nevienā no trim apmeklētajiem upes projektiem netika veikts ietekmes uz vidi novērtējums.

Vienā projektā upes gultne gandrīz 8 km garumā tika noklāta ar betonu. Šīs izmaiņas upes gultnē ietekmēja upes labo stāvokli, ko paredz Ūdens pamatdirektīva. Mēs konstatējam kādu lauku augštecē no netālu esošās pilsētas, ko varēja izmantot kā dabisku ūdens aiztures zonu.

Upe dabiskā stāvoklī

Upe pēc projekta īstenošanas

Avots: ERP.

Zaļās infrastruktūras projektiem ir daudz priekšrocību, bet tos var būt grūti īstenot praksē

71. Kādā no pēdējiem EVA ziņojumiem⁴⁹ ir norādīts, ka zaļā infrastruktūra ir rentabls plūdu riska samazināšanas līdzeklis. Komisija ir veikusi pasākumus, it īpaši ar Darba grupas F starpniecību, lai veicinātu zaļās infrastruktūras risinājumus, galvenokārt izdodot norādījumus⁵⁰. Mēs pārbaudījām, cik lielā mērā PRPP bija vērsti uz zaļo infrastruktūru kā

⁴⁹ EVA ziņojums Nr. 14/2017, "[Green Infrastructure and Flood Management - Promoting cost-efficient flood risk reduction via green infrastructure solutions](#)" [Zaļā infrastruktūra un plūdu pārvaldība. Rentablas plūdu riska samazināšanas veicināšana, izmantojot zaļās infrastruktūras risinājumus]. Sk. arī EVA ziņojumu Nr. 1/2016 "[Flood risks and environmental vulnerability - Exploring the synergies between floodplain restoration, water policies and thematic policies](#)" [Plūdu risks un vides neaizsargātība. Sinerģija starp palieņu atjaunošanu, ūdens resursu politiku un tematisko politiku].

⁵⁰ Sk., piemēram, Kopējās īstenošanas stratēģijas darba grupas sagatavoto ES politikas dokumentu "[Natural Water Retention Measures](#)" [Dabiski ūdens aiztures pasākumi], tehniskais ziņojums 2014 – 082, un Eiropas Komisijas dokumentu "[A guide to support the selection, design and implementation of Natural Water Retention Measures in Europe - Capturing the multiple benefits of nature-based solutions](#)" [Norādījumi par dabisku ūdens aiztures pasākumu atlasu, izstrādi un īstenošanu Eiropā. Dabisku risinājumu daudzo priekšrocību izmantošana], 2015. gads. Ir arī īpaša tīmekļa vietne (<http://nwrn.eu>).

plūdu pārvaldības instrumentu, un analizējām, kā zaļās infrastruktūras pasākumi tika īstenoti.

Tikai daži plāni ir vērsti uz zaļo infrastruktūru...

72. Portugāles un Spānijas PRPP bija vērsti uz zaļo infrastruktūru. Piemēram, visi aizsardzības pasākumi vienā Spānijas PRPP bija zaļās infrastruktūras pasākumi. Kādā no Spānijas otrā upes baseina projektiem, ko apmeklējām, mēs konstatējām, ka ir izmantotas gan pelēkās, gan arī zaļās metodes (sk. **12. izcēlumu**).

12. izcēlums. Pelēko un zaļo metožu izmantošana vienā Spānijas projektā

Apmeklētā projekta I posms sākās 2007.–2013. gada periodā, kad tika izveidots upes kanāls, izveidojot tradicionālo taisnstūrveida būvi no betona.

Projekta II posmā (2014.–2020. gada periods) iestādes paplašināja upes gultni, izmantojot bioinženierijas metodes. Saglabājot to pašu hidraulisko spēju, attiecīgais posms tika pietuvināts upes dabiskajai morfoloģijai, samazinot vajadzību tīrīt kanālu un ļaujot ūdenim brīvi plūst uz dabiskajām ūdens aiztures zonām. Šis projekts palīdz atjaunot piekrastes veģetāciju atbilstoši Ūdens pamatdirektīvai. Tas ietver upes posmu, kas ir viegli pieejams iedzīvotājiem, kuri tādējādi var redzēt risinājuma priekšrocības.

Avots: ERP.

73. Tomēr zaļā infrastruktūra neveidoja būtisku daļu no PRPP, ko pārbaudījām pārējās sešās dalībvalstīs. Čehijas Republikā tikai 15 % aizsardzības pasākumu ietvēra zaļo infrastruktūru. Itālijā mazāk nekā 2 % no visiem 469 piemērojamiem pasākumiem bija saistīti ar zaļo infrastruktūru.

...un tās pasākumu īstenošana ir apgrūtināta

74. Vismaz trijās dalībvalstīs dažas ieinteresētās personas zaļo infrastruktūru neatbalstīja. Slovēnijas plānā bija paredzēts veicināt zaļo infrastruktūru, lai gan iedzīvotāji un vietējie lēmumu pieņēmēji priekšroku deva pelēkajai infrastruktūrai, uzskatot to par efektīvāku aizsardzībā pret plūdiem. Ar šādu skepticismu saskārāmies arī Bulgārijā, kur zaļā infrastruktūra vēl nebija izveidota, lai gan bija iekļauta valsts pasākumu katalogā.

75. Mēs arī konstatējam praktiskus šķēršļus zaļās infrastruktūras pasākumu īstenošanai. Piemēram, Rumānijas iestādes apgalvoja, ka, tā kā nav zemes reģistra, kas ir būtiski nepieciešams zemes īpašnieku identitātes noteikšanai, ir ļoti apgrūtināta zaļās infrastruktūras pasākumu īstenošana. Bulgārijas iestādēm nav metodikas, lai noteiktu potenciāli piemērotus zemes gabalus, kuros varētu īstenot zaļās infrastruktūras pasākumus. Itālijas un Spānijas iestādes paskaidroja, ka sarežģīto administratīvo un juridisko procedūru un pieejamas zemes trūkuma dēļ zaļā infrastruktūra tiek izmantota reti.

76. Zaļās infrastruktūras pasākumus, kas vērsti pret plūdiem, varētu finansēt arī no ELFLA⁵¹. Tomēr mēs konstatējam, ka ELFLA pašreizējā ierobežotā loma ir vēl viens šķērslis zaļajai infrastruktūrai (sk. **24. punktu**). Piemēram, Bulgārijas, Itālijas, Portugāles, Slovēnijas un Rumānijas PRPP, kurus pārbaudījām, neparedzēja ELFLA līdzfinansējumu ar plūdiem saistītiem pasākumiem. Arī Komisija 2016. gadā secināja⁵²: "Lielākajā daļā lauku attīstības programmu nav izmantota iespēja veicināt dabiskus ūdens aiztures pasākumus (..), kas var efektīvi uzlabot stāvokli."

⁵¹ ELFLA faktiski ir galvenais līdzekļu devējs, kas atbalsta ESI fondu regulējumā noteikto mērķi veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, riska novēršanu un pārvaldību, nodrošinot aptuveni 76 % no šim mērķim piešķirtā budžeta: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes/5>.

⁵² WRC, "[European level report: Key descriptive statistics on the consideration of water issues in the Rural Development Programmes 2014.–2020.](#)" [Eiropas līmeņa ziņojums: galvenie aprakstošās statistikas dati par ūdens nozares jautājumu izskatīšanu lauku attīstības programmās 2014.–2020. gadam], 2016. gads. Šajā ziņojumā tika novērtēts, kā lauku attīstības programmās 2014.–2020. gadam tika izskatīti ar ūdeni saistīti jautājumi.

Nākotnē vēl būs jārisina dažas būtiskas problēmas

77. Būtisks pamatojums Plūdu direktīvas ieviešanai bija nepieciešamība ņemt vērā plūdu risku, kas klimata pārmaiņu rezultātā pieaug. Plūdu direktīvā patiešām ir norādīts, ka klimata pārmaiņu dēļ postoši plūdi notiek biežāk.

78. Sākotnējos plūdu riska novērtējumos pirmajā ciklā bija jāņem vērā klimata pārmaiņu ietekme, pamatojoties uz pieejamu vai viegli gūstamu informāciju⁵³. Attiecībā uz otro ciklu, kas sāksies 2022. gadā, dalībvalstis, veicot šo novērtējumu un PRPP pārskatīšanu, "ņem vērā klimata pārmaiņu iespējamo ietekmi uz plūdu biežumu"⁵⁴.

79. Plūdu direktīvā ir arī ieteikts attiecīgā gadījumā izmantot nestrukturālus pasākumus (sk. **16. punktu**). Mēs arī novērtējam, cik lielā mērā iestādes plūdu pārvaldībā bija izmantojušas tādas pasākumus kā apdrošināšana pret plūdiem un zemes izmantošanas plānošana.

Atjauninātas informācijas trūkums par klimata pārmaiņu iespējamo ietekmi uz plūdu rašanos

80. Apmeklētās dalībvalstis neņēma vērā klimata pārmaiņu ietekmi uz plūdu stiprumu, biežumu un vietu. Dažas tendences, tādas kā vairāk pēkšņu plūdu, tika atzītas, bet plūdu modeļos tās vēl neņēma vērā.

Zināšanu trūkums par klimata pārmaiņu ietekmi uz lietus izraisītiem plūdiem un nokrišņu daudzumu

81. Bulgārijai, Rumānijai un Slovēnijai nav pietiekamas informācijas par klimata pārmaiņu ietekmi uz nokrišņu daudzumu un ar to saistītajiem plūdiem, un tās plāno šajā saistībā veikt

⁵³ Plūdu direktīvas 4. panta 2. punktā ir teikts: "Pamatojoties uz pieejamu vai viegli gūstamu informāciju, piemēram, datiem un pētījumiem par ilgtermiņa attīstību, jo īpaši par klimata pārmaiņu ietekmi uz plūdu biežumu, sākotnējo plūdu riska novērtējumu veic, lai novērtētu iespējamo risku."

⁵⁴ Kā norādīts Plūdu direktīvas 14. panta 4. punktā.

pētījumus attiecībā uz Plūdu direktīvas otro ciklu, kam jā sākas 2022. gadā. Čehijas Republikas iestādes prognozēja vairāk nokrišņu pavasarī un rudenī un mazāk vasarā un ziemā. Čehijas Republikas valsts meteoroloģijas institūts neplānoja savos modeļos palielināt plūdu varbūtību klimata pārmaiņu dēļ.

82. Attiecībā uz Dienvideiropu EVA ziņojumā tika norādīts, ka ikgadējais nokrišņu daudzums Pireneju pussalā no 1960. līdz 2015. gadam samazinājās⁵⁵. Tajā pašā ziņojumā EVA arī brīdināja par lielākiem postījumiem īsāku un vienā vietā koncentrētu pēkšņu plūdu rezultātā. Tomēr Itālijas, Portugāles un Spānijas iestādes kvantitatīvi nenovērtēja klimata pārmaiņu ietekmi uz lietus izraisītu plūdu un upju pārplūšanas varbūtību.

Jūras līmeņa paaugstināšanās nav pilnībā ņemta vērā

83. Jūras līmeņa paaugstināšanās, ko izraisa klimata pārmaiņas, palielina piekrastes applūšanas risku (sk. **9., 10. un 13. punktu**). Plūdu direktīvas pirmajā īstenošanas ciklā apmeklētās dalībvalstis, kurām ir jūras piekraste (Bulgārija, Spānija, Itālija, Nīderlande, Rumānija un Slovēnija), izņemot Portugāli, bija noteikušas konkrētas PBPRT piekrastē.

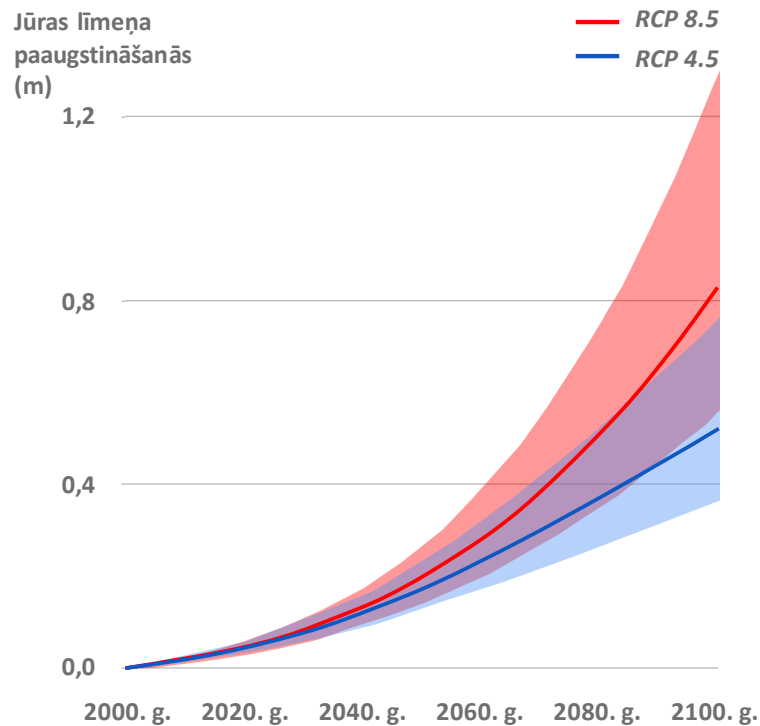
84. 2017. gada martā notika Darba grupas F seminārs par klimata pārmaiņām, kura galvenais secinājums bija tāds, ka lielākā daļa dalībvalstu klimata pārmaiņas ņēma vērā tikai tad, kad noteica PBPRT piekrastē, bet ne iekšzemē. Turklāt vairumā gadījumu mums nebija skaidrs, kā turpmākās jūras līmeņa paaugstināšanās tendences tika ņemtas vērā piemērotajā metodikā. Izņēmums bija Bulgārija, kas nodrošināja vērtību diapazonu attiecībā uz klimata pārmaiņu izraisītu jūras līmeņa paaugstināšanos, ņemot vērā trīs varbūtības līmeņus divos scenārijos.

85. Dalībvalstīm, kuru galvenās pilsētas, liela daļa iedzīvotāju un infrastruktūras atrodas piekrastes reģionos, aizvien svarīgāk būs tikt informētām par iespējamo jūras līmeņa paaugstināšanos pasaules un vietējā mērogā. Iespējamās jūras līmeņa paaugstināšanās risks

⁵⁵ EVA ziņojums Nr. 1/2017, "[Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016: An indicator-based report](#)" [Klimata pārmaiņas, ietekme un neaizsargātība Eiropā 2016. gadā: uz rādītājiem balstīts ziņojums], 82. lpp.

ir aprēķināts līdz 2050. gadam; lielāka nenoteiktība skar iespējamo paaugstināšanās ātrumu no 2050. līdz 2100. gadam (sk. **6. attēlu**), kad tas var pieaugt.

6. attēls. Jūras līmeņa paaugstināšanās prognozes 21. gadsimtam

Reprezentatīvu koncentrāciju ceļi (*RCP*) ir siltumnīcefekta gāzu koncentrāciju trajektorijas, ko izmanto Klimata pārmaiņu starpvaldību padome (*IPCC*). Tiek prognozēts, ka līdz 2081.–2100. gadam *RCP 8.5* izpaudīsies kā virsmas gaisa temperatūras paaugstināšanās, salīdzinot ar 1850.–1900. gadu (pirmsindustriālā perioda) vidējo rādītāju, iespējamā diapazonā no 3,2 līdz 5,4°C (vidēji par 4,3°C). Tiek prognozēts, ka *RCP 4.5* izpaudīsies kā temperatūras paaugstināšanās iespējamā diapazonā no 1,7 līdz 3,2°C (vidēji par 2,4°C).

Avots: ERP, pielāgots no Mengel, Levermann et al. *PNAS*, 2016. gads.

Dalībvalstis parasti izmantoja vēsturiskos datus, un tas radīja risku, ka netiks atspoguļots paaugstinātais klimata risks

86. Plūdu direktīva neparedz, veicot kartēšanu, ņemt vērā klimata pārmaiņu ietekmi uz plūdiem. Kartējot plūdu risku, visas apmeklētās dalībvalstis izmantoja plūdu scenārijus, kas balstīti uz visām trim Plūdu direktīvā paredzētajām varbūtībām (sk. **40. punktu**). Šīs plūdu varbūtības ir izteiktas kā “iespējamās atkārošanās laikposms” vai kā procents, kas atspoguļo plūdu rašanās varbūtību attiecīgajā gadā. Šī kopējā klasifikācija tika balstīta uz vēsturisku statistiskas datu rindām, kas ņem vērā tikai vēsturiskos hidroloģiskos un meteoroloģiskos modeļus. Tomēr šie dati neatspoguļo nākotnē sagaidāmos meteoroloģiskos apstākļus vai

iespējamās izmaiņas plūdu biežumā un apmērā klimata pārmaiņu dēļ. Lai ņemtu vērā šos nākotnes apstākļus, ir vajadzīgas pietiekamas prognozēšanas spējas (sk. **80.–82. punktu**).

87. Mēs arī konstatējam, ka investīciju lēmumus bieži vien ietekmēja riska novērtējumi, pamatojoties uz aizsardzības līmeni, kas izteikts kā, piemēram “vienreiz 100 gados”. Tas varētu veicināt nepareizu investīciju lēmumu pieņemšanu, jo trūkst informācijas par izmaiņām riska profilos strauji mainīgā klimata dēļ (sk. **4.–13. punktu**).

88. Spēcīgāku lietusgāžu izraisītu pēkšņu plūdu sekas (sk. **4., 8. un 82. punktu**) un jūras līmeņa paaugstināšanās ietekme (sk. **13. izcēlumu**) var tikt novērtēta par zemu, radot risku, ka investīcijas pazudīs vai izsīks agrāk nekā paredzēts, tādējādi kļūstot par “bloķētajiem aktīviem”.

13. izcēlums. Prakse, kas balstīta uz vēsturiskiem mērījumiem, neveicot nekādas korekcijas attiecībā uz jūras līmeņa paaugstināšanos

Ziemeļitālijā mērījumu stacijas Venēcijā un Triestē uzrādīja jūras līmeņa paaugstināšanos, pamatojoties uz datiem, kas savākti pēdējo 140 gadu laikā. Triestē tika reģistrēta jūras līmeņa paaugstināšanās par vidēji 1,2 mm/gadā, uzrādot arī paātrināšanās tendenci pēdējo 20 gadu laikā. Tomēr informācija par jūras līmeņa paaugstināšanos nākotnē nebija atspoguļota metodikā, ko izmantoja iestādes, lai noteiktu plūdu scenārijus.

Rumānijā Melnās jūras līmenis kopš 1860. gada paaugstinājās šādi: par 33 cm 145 gadu laikā pie Sulinas, t. i., par vidēji 2,3 mm/gadā, un par 13 cm 70 gadu laikā pie Konstancas, t. i., par vidēji 1,9 mm/gadā. Līdzīgi palielinājās arī Donavas maksimālā plūsma: par 12 % 165 gadu laikā. Izstrādājot pretplūdu aizsardzības projektus, netika ņemta vērā klimata pārmaiņu ietekme uz jūras līmeņa paaugstināšanos.

Ja dalībvalstis izvēlējās privātu apdrošināšanu pret plūdiem, seguma līmenis palika zems

89. ES stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām ieteikts, ka ir svarīgi “atbalstīt apdrošināšanu un citus tādus finanšu produktus, kas uzlabo ieguldījumu un uzņēmējdarbības lēmumu noturību pret klimata pārmaiņām”⁵⁶. Plūdu riskam pielāgotas apdrošināšanas

⁵⁶ [“Pielāgošanās klimata pārmaiņām: ES stratēģija”](#), COM(2013) 216 final, 16.4.2013. 9. lpp.

prēmijas var palīdzēt uzlabot privātpersonu informētību par plūdu risku un atturēt tās no apmešanās plūdu riskam pakļautās teritorijās. Apdrošināšanas maksājumi saistībā ar prasībām plūdu gadījumā var arī veicināt ekonomikas atveseļošanos pēc katastrofas. Saskaņā ar apdrošināšanas nozares datiem⁵⁷ aptuveni 25 % no plūdu radītajiem zaudējumiem Eiropā laikposmā no 1980. līdz 2017. gadam sedza apdrošināšana.

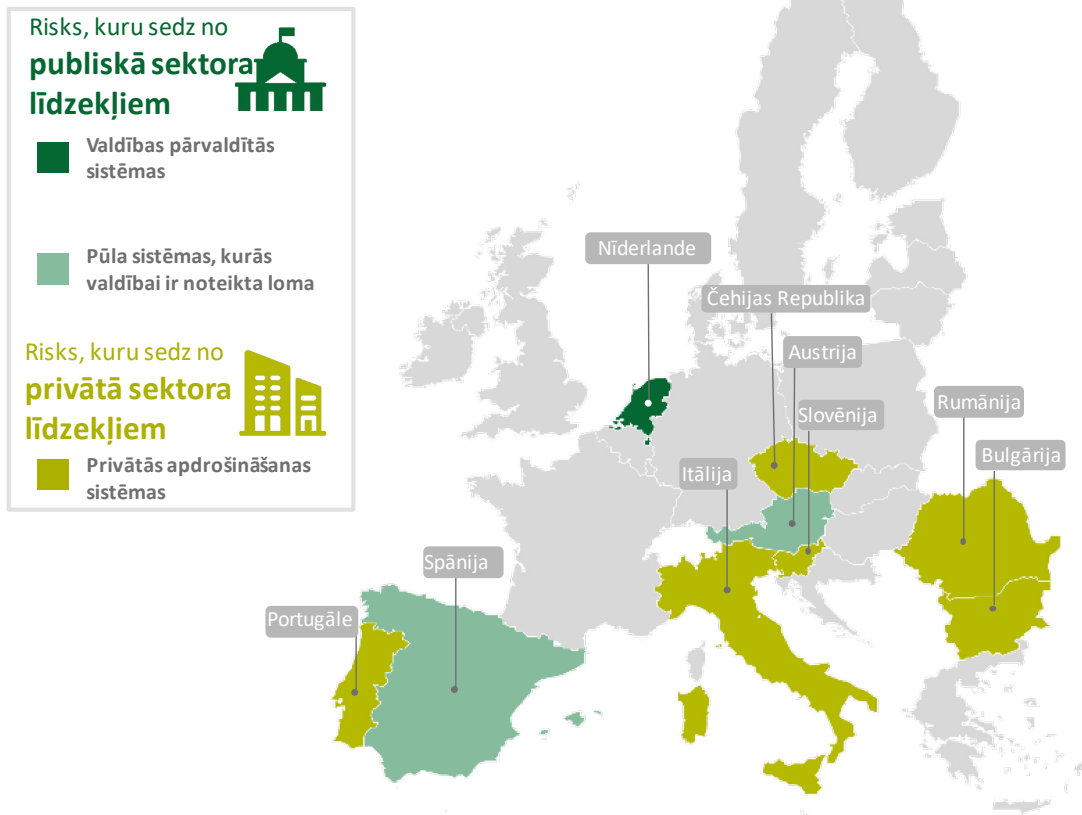
90. Komisija, uzraugot šīs stratēģijas īstenošanu dalībvalstīs, konstatēja, ka apdrošināšanas instrumenti vēl nav labi integrēti valsts pielāgošanās lēmumu pieņemšanas procesos vai plašākās klimata riska pārvaldības stratēģijās. Izstrādājot ES stratēģiju, Komisijas mērķis bija panākt, ka biežāk tiek izmantota apdrošināšana pret dabas katastrofām. Ja apdrošināšanas seguma līmenis paliek zems, ar plūdiem saistītās apdrošināšanas prēmijas saglabājas augstas, kas savukārt vēl vairāk samazina apdrošināšanas pieprasījumu⁵⁸.

91. Mēs konstatējam, ka seguma līmenis apdrošināšanai pret plūdiem ir zems. Lai gan pastāv dažādi apdrošināšanas modeļi (sk. **7. attēlu**), apmeklētajās dalībvalstīs visplašāk tika izmantota neobligātā privātā apdrošināšana pret plūdiem. Šo modeli izmanto Bulgārijā, Čehijas Republikā, Itālijā, Portugālē un Slovēnijā. Rumānijas sistēma arī ir privāta, un mājokļa apdrošināšana pret plūdiem šķietami ir obligāta. Bulgārijā, Itālijā un Rumānijā apdrošināšanu pret plūdiem izmantoja maz cilvēku (sk. **14. izcēlumu**).

⁵⁷ [NatCatService \(https://natcatservice.munichre.com\)](https://natcatservice.munichre.com).

⁵⁸ ESAO, [“Flood Management of Flood Risk”](#) [Plūdu riska finanšu pārvaldība], 2016. gads, 58. lpp.

7. attēls. Pretplūdu apdrošināšanas sistēmu spektrs pārbaudītajās dalībvalstīs

Avots: ERP.

14. izcēlums. Pretplūdu apdrošināšanas segums

Čehijas Republika: 2016. gadā 54 % mājsaimniecību bija apdrošinātas pret dabas katastrofām, tostarp plūdiem.

Bulgārija: aptuveni 10 % mājsaimniecību un ēku un 27 % saimniecību ir apdrošinātas pret plūdiem.

Itālija: aptuveni 1 % mājokļu ir iegādāta pretplūdu apdrošināšanas polise.

Rumānija: pilsētu mēriem ir jāpiemēro līdz 110 EUR liela soda nauda cilvēkiem, kas nav apdrošinājušies pret plūdiem. Tomēr pret plūdiem ir apdrošināta tikai katra piektā māja.

92. ESAO arī secināja, ka zems apdrošināšanas seguma līmenis varētu lielākā mērā ietekmēt valdības, lai tās nodrošinātu kompensāciju par plūdu radītajiem zaudējumiem, bet tas aizkavētu apdrošināšanas seguma palielināšanos^{Error! Bookmark not defined.}. Šādas situācijas

piemēru mēs atradām Austrijā, kur kādā nesen veiktā pētījumā⁵⁹ bija secināts, ka valsts kompensāciju shēma “*Katastrophenfonds*” varētu atturēt apdrošināšanas nozari no lielākas lomas uzņemšanās ekstrēmu laikapstākļu notikumu radīto zaudējumu atlīdzināšanā.

93. Nīderlandē ļoti augstais riska līmenis⁶⁰, kas varētu būt saistīts ar lieliem plūdiem piekrastē vai aizsprosta pārrāvumu, izskaidro, kāpēc ir vajadzīga publiskā intervence. Publiskā aizsardzības un novēršanas sistēma faktiski darbojas kā kolektīvā vai publiskā shēma apdrošināšanai pret plūdiem piekrastē vai aizsprosta pārrāvumu.

94. Spānijā kāda publiska struktūra sadarbībā ar privāto sektoru pārvalda sistēmu ārkārtēja riska, tostarp plūdu riska, segšanai. Mēs konstatējam dažas stiprās puses šīs sistēmas finansēšanas modelī un tās aktīvu seguma apmērā (sk. **15. izcēlumu**).

15. izcēlums. Ārkārtēja riska segums Spānijā

Spānijā privātuzņēmumi piemēro piemaksu par ārkārtēju risku apdrošināšanas līgumos un katru mēnesi to pārskaita publiskajai struktūrai “*Consortio de compensación Seguros*” (CCS), nelielu summu paturot kā komisiju.

Tiesību aktos noteikta ārkārtēja riska, piemēram, plūdu, radītu zaudējumu gadījumā CCS izmaksā atlīdzību apdrošinājuma ņēmējam. Pati publiskā struktūra apdrošināšanas polises neizsniedz. Šis neobligātais ārkārtēja riska segums ir jāpievieno apdrošināšanas polisēm, kas attiecas uz aktīviem.

Eiropas Komisija^{Error! Bookmark not defined.} aplēsa, ka pretplūdu apdrošināšanas segums Spānijas apdrošināšanas tirgū mājāsaimniecībām un komerciālajam sektoram pārsniedz 75 %. CCS ir arī svarīgs datu avots Spānijas valsts iestādēm, lai tās varētu novērtēt plūdu radītos zaudējumus, it īpaši izstrādājot izmaksu un ieguvumu analīzes metodiku.

⁵⁹ Eiropas Komisija, galīgais ziņojums [“Insurance of weather and climate related disaster risk: Inventory and analysis of mechanisms to support damage prevention in the EU”](#) [Ar laikapstākļiem un klimatu saistīto katastrofu riska apdrošināšana. Pārskats un analīze par mehānismiem, kas izveidoti, lai palīdzētu novērst zaudējumus ES], 2017. gads, 109. lpp.

⁶⁰ Aptuveni 60 % no valsts platības atrodas plūdu riskam pakļautās teritorijās, kurās dzīvo aptuveni 9 miljoni cilvēku un tiek saražoti aptuveni 70 % no IKP.

Bija spēkā daži zemes izmantošanas un telpiskās plānošanas noteikumi, lai mazinātu plūdu risku, bet dalībvalstīm bija jādara vairāk

95. Plūdu direktīvā ir arī norādīti zemes izmantošanas un telpiskās plānošanas aspekti, kas jāņem vērā plūdu riska pārvaldības plānos. Šādas darbības palīdz ierobežot iedarbību uz cilvēkiem un aktīviem plūdu riskam pakļautās teritorijās (sk. **16. punktu**) un samazināt noteci no teritorijām augštecē.

96. Mēs konstatējam, ka visas apmeklētās dalībvalstis bija ieviesušas dažus zemes izmantošanas plānošanas noteikumus, kas ierobežo vai aizliedz noteiktas darbības plūdu riskam pakļautās teritorijās. Austrija, Slovēnija un Spānija savu telpiskās plānošanas politiku bija skaidri integrējušas plūdu riska pārvaldībā (sk. **16. izcēlumu**).

16. izcēlums. Telpiskās plānošanas skaidra integrēšana plūdu riska pārvaldībā

Austrijas apdraudēto zonu plānos ir parādītas teritorijas, kas ir pakļautas plūdu, kalnu straumju, lavīnu un erozijas riskam. Pašvaldību zonējuma un attīstības plānos ir ietverta informācija par apdraudētajām zonām, kas veido pamatu turpmākajai plānošanai.

Spānijas iestādes norādīja, ka pieņemtais dekrēts par telpisko plānošanu ir viens no Plūdu direktīvas galvenajiem sasniegumiem. Stingri ierobežojumi ir noteikti lielākajai daļai zemes izmantošanas veidu galvenajā plūdu kanālā, kur ir vidēja plūdu varbūtība.

97. Tomēr piecās apmeklētajās dalībvalstīs plūdu riskam pakļauto teritoriju definīcija bieži vien nebija skaidra vai ne vienmēr bija skaidra saikne ar iespējamo plūdu postījumu vietu kartēm, kas jā sagatavo, piemērojot Plūdu direktīvu. Piemēram, lai gan Rumānija bija ieviesusi ierobežojumus "teritorijās, kas var applūst", šis jēdziens netika skaidri definēts un likums to nesasaista ar plūdu kartēšanu. Noteikumos nebija norādīts ne plūdu veids, ne biežums, ne arī ņemts vērā ūdens dziļums.

98. Bulgārijas, Čehijas Republikas, Portugāles un Rumānijas PRPP tika ietverti vēl neīstenoti pasākumi, lai atjauninātu plānošanas noteikumus vai zemes izmantošanas plānošanu labāk integrētu plūdu riska pārvaldībā, tādējādi atzīstot nepilnības spēkā esošajos noteikumos. Kāda Portugāles valsts plūdu novēršanas pasākuma mērķis ir noteikt plūdu teritorijas

atbilstoši plūdu scenārijiem. Šis pasākums paredz izvirzīt nosacījumus būvniecībai teritorijās ar vidēju plūdu varbūtību un aizliegt to teritorijās, kur plūdu varbūtība ir liela.

99. Visām apmeklētajām dalībvalstīm ir juridiski līdzekļi, lai pārvietotu aktīvus, piemēram, izmantojot ekspropriāciju (sk. **8. attēlu**). Tomēr iestādes apmeklētajās dalībvalstīs paskaidroja, ka šīs pilnvaras tiek īstenotas reti vai izmantotas tikai kā galējs līdzeklis. Tā tas ir visur, galvenokārt tāpēc, ka aktīvu un cilvēku pārvietošanas nosacījumus ir juridiski grūti izpildīt un tas ir dārgi.

8. attēls. Ekspropriācijas gadījums Spānijas dienvidos

Iepriekšējais stāvoklis

Pēc projekta īstenošanas

□ Teritorijas, kur tika nojauktas būves.

Avots: ERP, pamatojoties uz Spānijas Lauksaimniecības, zivsaimniecības, pārtikas un vides ministrijas ziņām.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

100. Mēs konstatējam, ka Plūdu direktīvas ietekme kopumā bija pozitīva (sk. **32.–45. punktu**), it īpaši saistībā ar koordināciju starp Komisiju un dalībvalstīm (sk. **33.–37. punktu**) un plūdu riska novērtēšanu (sk. **38.–40. punktu**). Bija nepilnības, bet arī daži labas prakses piemēri finansējuma piešķiršanā (sk. **50.–57. punktu**), ar plūdiem saistīto pasākumu prioritāšu noteikšanā (sk. **58.–60. punktu**) un plūdu riska pārvaldības plānu īstenošanā (sk. **61.–76. punktu**). Neatrisinātas palikušas būtiskas nākotnes problēmas attiecībā uz klimata pārmaiņu, pretplūdu apdrošināšanas sistēmu un telpiskās plānošanas daudz ciešāku integrāciju plūdu riska pārvaldībā (sk. **77.–99. punktu**).

101. Plūdu direktīva ir uzlabojusi koordināciju starp Komisiju un dalībvalstīm, un tās rezultātā ir gūti panākumi plūdu riska novērtēšanā. Plūdu direktīva tika balstīta uz jau paveikto darbu, tostarp ilgstošo sadarbību starp dalībvalstīm. Tomēr pārrobežu sadarbība galvenokārt ietvēra informācijas apmaiņu, bet ne kopīgu plānošanu starptautiskā līmenī attiecībā uz kopīgiem upju baseiniem (sk. **32.–45. punktu**).

102. Plūdu riska pārvaldības plānos izvirzītie mērķi parasti nebija izteikti skaitliskā veidā, un tiem nebija noteikts termiņš. Septiņās apmeklētajās dalībvalstīs mēs konstatējām, ka PRPP ietvertie politikas mērķi bija pārāk plaši. Tas apgrūtināja rezultātu novērtēšanu un pārskatatbildības sistēmas izveidi iesaistītajām struktūrām (sk. **47.–49. punktu**).

1. ieteikums. Uzlabot pārskatatbildību

Komisijai saskaņā ar Plūdu direktīvā paredzētajām uzraudzības funkcijām, pārskatot otrā un nākamo ciklu PRPP, ir jāpārbauda, vai dalībvalstis izvirza izmērāmus un noteiktā termiņā izpildāmus mērķus ar plūdiem saistītai rīcībai, lai varētu novērtēt to sasniegšanā panākto virzību, kā tas paredzēts Plūdu direktīvā. Komisijai visās dalībvalstīs jāizplata labas prakses piemēri saistībā ar mērķu izvirzīšanu.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2022. gada marts.

103. Mēs konstatējām, ka gan valsts, gan ES finansējuma avoti tika norādīti un nodrošināti tikai daļēji un ka finansējums pārrobežu investīcijām bija ierobežots. PRPP nav finansēšanas programmas, tāpēc tajos minētās summas ne vienmēr ir pieejamas. Šī situācija palielina ar plūdiem saistītās rīcības finansējuma nedrošību (sk. **50.–56. punktu**). Finansējums pārrobežu investīcijām bija ierobežots (sk. **57. punktu**).

2. ieteikums. Uzlabot veidu, kā plūdu riska pārvaldības plānos tiek norādīti finanšu resursi, tostarp pārrobežu rīcībai

Attiecībā uz Plūdu direktīvas otro ciklu **Komisijai** saskaņā ar Plūdu direktīvā paredzētajām uzraudzības funkcijām ir jānovērtē un jāziņo, vai dalībvalstis:

- a) ir norādījušas finansējuma avotus, lai segtu investīciju vajadzības, kas izriet no PRPP, un ir noteikušas īstenošanas termiņus atbilstoši pieejamajam finansējumam;
- b) attiecībā uz plūdu pasākumiem starptautiskos upju baseinos ir apsvērušas pārrobežu investīcijas.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2022. gada marts.

104. Sarindošanas procedūrām attiecībā uz resursu piešķiršanu plūdu pasākumiem ir jābūt ciešāk saistītām ar PRPP noteiktajām prioritātēm. Septiņās apmeklētajās dalībvalstīs šīs procedūras bija nepilnīgas. Piemēram, četrās dalībvalstīs būtisks apsvērums, nosakot prioritātes, bija projekta gatavība īstenošanai, nevis tā iespējamā efektivitāte (sk. **58.–60. punktu**).

105. Plūdu riska pārvaldībai ir vajadzīgi kvalitatīvi dati par laikapstākļiem, topogrāfiju, hidroloģiju un cilvēka darbībām. Mēs konstatējam, ka apmeklētās dalībvalstis zināja par ieguvumiem, ko sniedz investīcijas tehnoloģijās un datos, lai izmantotu modeļus, kas palīdz pārvaldīt plūdu risku. Visās apmeklētajās dalībvalstīs mēs arī konstatējam, ka modelēšana atvieglo ar plūdiem saistītu projektu īstenošanu (sk. **63.–67. punktu**).

106. Vairums apmeklēto dalībvalstu projektu izstrādē vai atlasē izmantoja izmaksu un ieguvumu analīzi. Mēs konstatējam gadījumus, kad tika atklātas nepilnības (sk. **68. punktu**).

3. ieteikums. Uzlabot prioritāšu noteikšanas procedūras un panākt ieguldīto līdzekļu atdevi

Ja tiek pieprasīti ES līdzekļi, **Komisijai** saskaņā ar Plūdu direktīvā paredzētajām uzraudzības funkcijām un dalītās pārvaldības režīmu ir jānodrošina līdzfinansējums tikai tiem plūdu pasākumiem, kas atbilstīgi turpmākajiem PRPP ir noteikti par prioritāti. Šī prioritāšu noteikšana dalībvalstīm jāveic, pamatojoties uz objektīviem un būtiskiem kritērijiem, tostarp:

- kvalitatīvu izmaksu un ieguvumu analīzi, lai panāktu ieguldīto līdzekļu labāko atdevi, un,
- attiecīgā gadījumā, kritēriju, kas ņem vērā projektu pārrobežu ietekmi.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2022. gada marts.

107. Plūdu direktīvas un Ūdens pamatdirektīvas īstenošanas saskaņošana parasti nodrošināja sinerģiju. Dažos PRPP tika konstatēti centieni saglabāt atbilstību Ūdens pamatdirektīvai. Tomēr Bulgārijā un Rumānijā mēs konstatējām projektus, kas Ūdens pamatdirektīvai neatbilda (sk. **69. un 70. punktu**).

4. ieteikums. Panākt dalībvalstu atbilstību Ūdens pamatdirektīvai

Komisijai saskaņā ar Plūdu direktīvā un Ūdens pamatdirektīvā paredzētajām uzraudzības funkcijām ir jānodrošina, lai dalībvalstu plūdu riska pārvaldības plānos ierosinātā jaunā plūdu infrastruktūra atbilstu Ūdens pamatdirektīvai.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2019. gada janvāris.

108. Zaļās infrastruktūras projektiem ir daudz priekšrocību. Tie ir rentabli plūdu riska samazināšanas līdzekļi, un Komisija ir veikusi pasākumus, lai veicinātu zaļās infrastruktūras risinājumus (sk. **71. punktu**). Tos var efektīvi izmantot kopā ar pelēko infrastruktūru (sk. **72. punktu** un **12. izcēlumu**) kā papildu pasākumus.

109. Tomēr zaļās infrastruktūras risinājumus dažkārt var būt grūti īstenot praksē. Sešās apmeklētajās dalībvalstīs PRPP uz zaļo infrastruktūru nebija vērsti. Līdztekus dažu ieinteresēto personu atbalsta trūkumam mēs konstatējām praktiskus šķēršļus zaļās infrastruktūras izveidei, tādus kā atbilstīgas metodikas un zemes reģistra trūkums vai nepieejama zeme (sk. **72.–76. punktu**).

5. ieteikums. Pārbaudīt, vai dalībvalstis ir analizējušas zaļo pasākumu īstenošanas iespējamību, attiecīgā gadījumā kopā ar pelēkās infrastruktūras pasākumiem

Komisijai saskaņā ar Plūdu direktīvā un Ūdens pamatdirektīvā paredzētajām uzraudzības funkcijām ir jāpārbauda, vai gadījumos, kad prasīts ES līdzfinansējums, dalībvalstis ir analizējušas svarīgu zaļo pasākumu īstenošanas iespējamību, atsevišķi vai kopā ar pelēkās infrastruktūras risinājumiem.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2019. gada janvāris.

110. Apmeklētās dalībvalstis neņēma vērā klimata pārmaiņu ietekmi uz plūdu stiprumu, biežumu un vietu. Dažas tendences, tādas kā pēkšņi plūdi, tika atzītas, bet plūdu modeļos tās vēl neņēma vērā (sk. **81. un 82. punktu**).

111. Jūras līmeņa paaugstināšanās, ko izraisa klimata pārmaiņas, palielina piekrastes applūšanas risku. Lielākā daļa dalībvalstu klimata pārmaiņas ņēma vērā tikai tad, kad noteica PBPRT piekrastē. Tomēr vairumā gadījumu mums nebija skaidrs, kā turpmākās jūras līmeņa paaugstināšanās tendences tika ņemtas vērā piemērotajā metodikā. Vairumam dalībvalstu, it īpaši tām, kuru galvenās pilsētas, liela daļa iedzīvotāju un infrastruktūras atrodas piekrastes reģionos, aizvien svarīgāk būs saņemt informāciju par iespējamo jūras līmeņa paaugstināšanos un tai sagatavoties (sk. **83.–85. punktu**).

112. Dalībvalstis parasti izmantoja vēsturiskos datus, un tas radīja risku, ka netiks atspoguļots klimata pārmaiņu radītais pieaugošais un mainīgais risks. Veicot kartēšanu, plūdu varbūtības ir izteiktas kā "iespējamās atkārtotās laukposms" vai kā procents, kas atspoguļo plūdu rašanās varbūtību attiecīgajā gadā. Šādi skaitļi, kas balstīti uz vēsturiskajiem datiem, neatspoguļo nākotnē sagaidāmos meteoroloģiskos apstākļus vai iespējamās izmaiņas plūdu biežumā un apmērā. Tā pati neobjektivitāte bieži vien ietekmēja arī investīciju lēmumus. Pēkšņu plūdu sekas un jūras līmeņa paaugstināšanās ietekme var tikt novērtēta par zemu, radot risku, ka investīcijas ātrāk izrādīsies nepietiekamas un kļūs par "bloķētajiem aktīviem" (sk. **86.–88. punktu**).

6. ieteikums. Klimata pārmaiņu ietekmi labāk integrēt plūdu riska pārvaldībā

A. **Komisijai** saskaņā ar Plūdu direktīvā paredzētajām uzraudzības funkcijām ir jāpārbauda, vai PRPP ietver pasākumus, lai uzlabotu zināšanas par klimata pārmaiņu ietekmi uz plūdiem un par tās modelēšanu.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2019. gada jūlijs.

B. Pārskatot Plūdu direktīvas otrajam ciklam pieprasītos dokumentus, **Komisijai** saskaņā ar Plūdu direktīvā paredzētajām uzraudzības funkcijām ir jāpārbauda, vai dalībvalstis:

- a) kvantitatīvi novērtē un modelē klimata pārmaiņu ietekmi uz plūdiem, veicot pētījumus;
- b) izstrādā atbilstošus instrumentus, lai labāk analizētu un prognozētu:
 - lietus izraisītus plūdus, tostarp pēkšņus plūdus;
 - piekrastes applūšanu jūras līmeņa paaugstināšanās dēļ;
- c) ja klimata pārmaiņu ietekme nav izmērāma, plāno elastīgus pasākumus, lai vajadzības gadījumā pielāgotu aizsardzības līmeni.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2019. gada marts (sākotnējie plūdu riska novērtējumi) un 2022. gada marts (PRPP).

113. Ar klimatu saistītā pieaugošā riska kontekstā (sk. **4.–13. punktu**) apdrošināšana ir plūdu riska pārvaldības instruments (sk. **16. punktu**). Lai gan pastāv dažādi apdrošināšanas modeļi, apmeklētajās dalībvalstīs visplašāk tika izmantota neobligātā privātā apdrošināšana pret plūdiem. Ja dalībvalstis izvēlējās privātu apdrošināšanu pret plūdiem, segums saglabājās zems, kas nozīmē, ka tirgus nepilnības turpināja pastāvēt. Mēs konstatējam, ka sadarbība starp publisko un privāto sektoru saistībā ar apdrošināšanu pret plūdiem palielināja aktīvu segumu (sk. **89.–94. punktu**).

7. ieteikums. Paaugstināt sabiedrības informētību par pretplūdu apdrošināšanas sniegtajām priekšrocībām un censties palielināt segumu

Komisijai, pārskatot otrā cikla PRPP, ir jāpārbauda, vai dalībvalstīm ir plānota rīcība, lai:

- a) paaugstinātu sabiedrības informētību par plūdu riska apdrošināšanas seguma sniegtajām priekšrocībām un
- b) palielinātu segumu, piemēram, veicinot sadarbību starp publisko un privāto sektoru saistībā ar apdrošināšanu pret plūdiem.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2022. gada marts.

114. Bija spēkā daži zemes izmantošanas un telpiskās plānošanas noteikumi, lai mazinātu plūdu risku, bet dalībvalstīm bija jādara vairāk. Visas apmeklētās dalībvalstis bija ieviesušas dažus zemes izmantošanas plānošanas noteikumus, kas ierobežo vai aizliedz noteiktas darbības plūdu riskam pakļautās teritorijās. Mēs konstatējām gadījumus, kad dalībvalstis savu telpiskās plānošanas politiku bija skaidri integrējušas plūdu riska pārvaldībā (sk. **95. un 96. punktu**).

115. Tomēr daži valsts zemes izmantošanas un telpiskās plānošanas noteikumi nebija pietiekami konkrēti un pilnīgi, lai pareizi ņemtu vērā plūdu risku. Dažos PRPP bija ietverti pasākumi, lai atjauninātu plānošanas noteikumus vai zemes izmantošanas plānošanu turpmāk labāk integrētu plūdu riska pārvaldībā, tādējādi atzīstot nepilnības spēkā esošajos noteikumos, bet šie pasākumi vēl nebija īstenoti. Pat ja aktīvu pārvietošanai bija pieejami tādi juridiski līdzekļi kā ekspropriācija, šīs pilnvaras tika īstenotas reti vai izmantotas tikai kā galējs līdzeklis (sk. **97.–99. punktu**).

8. ieteikums. Novērtēt PRPP saskaņošanu ar zemes izmantošanas plānošanas noteikumiem

Komisijai saskaņā ar Plūdu direktīvā paredzētajām uzraudzības funkcijām:

- a) ir jāpārbauda, vai dalībvalstis ir izmantojušas savus PRPP, lai novērtētu, cik lielā mērā dalībvalstu zemes izmantošanas plānošanas noteikumi ir pienācīgi izstrādāti un efektīvi īstenoti plūdu riskam pakļautās teritorijās, un
- b) jāizplata laba prakse un jāsniedz norādījumi dalībvalstīm.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2020. gada marts.

Šo īpašo ziņojumu 2018. gada 19. septembra sēdē Luksemburgā pieņēma I apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Nikolaos Milionis*.

Revīzijas palātas vārdā –

priekšsēdētājs

Klaus-Heiner LEHNE

I PIELIKUMS**DAŽĀDU AR PLŪDIEM SAISTĪTU PROJEKTU VEIDI**

Paliene, ko izmanto arī par ganībām bioloģiskai piena govju saimniecībai (Nīderlande)

Upes aizsprosts ar noņemamām sienām, kas ļauj kontrolēt viena upes krasta pārplūšanu, lai pasargātu pretējo blīvi apdzīvoto krastu (Slovēnija)

Sauss rezervuārs, ko izmanto īslaicīgai ūdens uzkrāšanai, lai samazinātu plūdu risku lejtecē esošajās pilsētās. Visus 110 rezervuāra hektārus izmanto arī lauksaimniecības vajadzībām (Itālija)

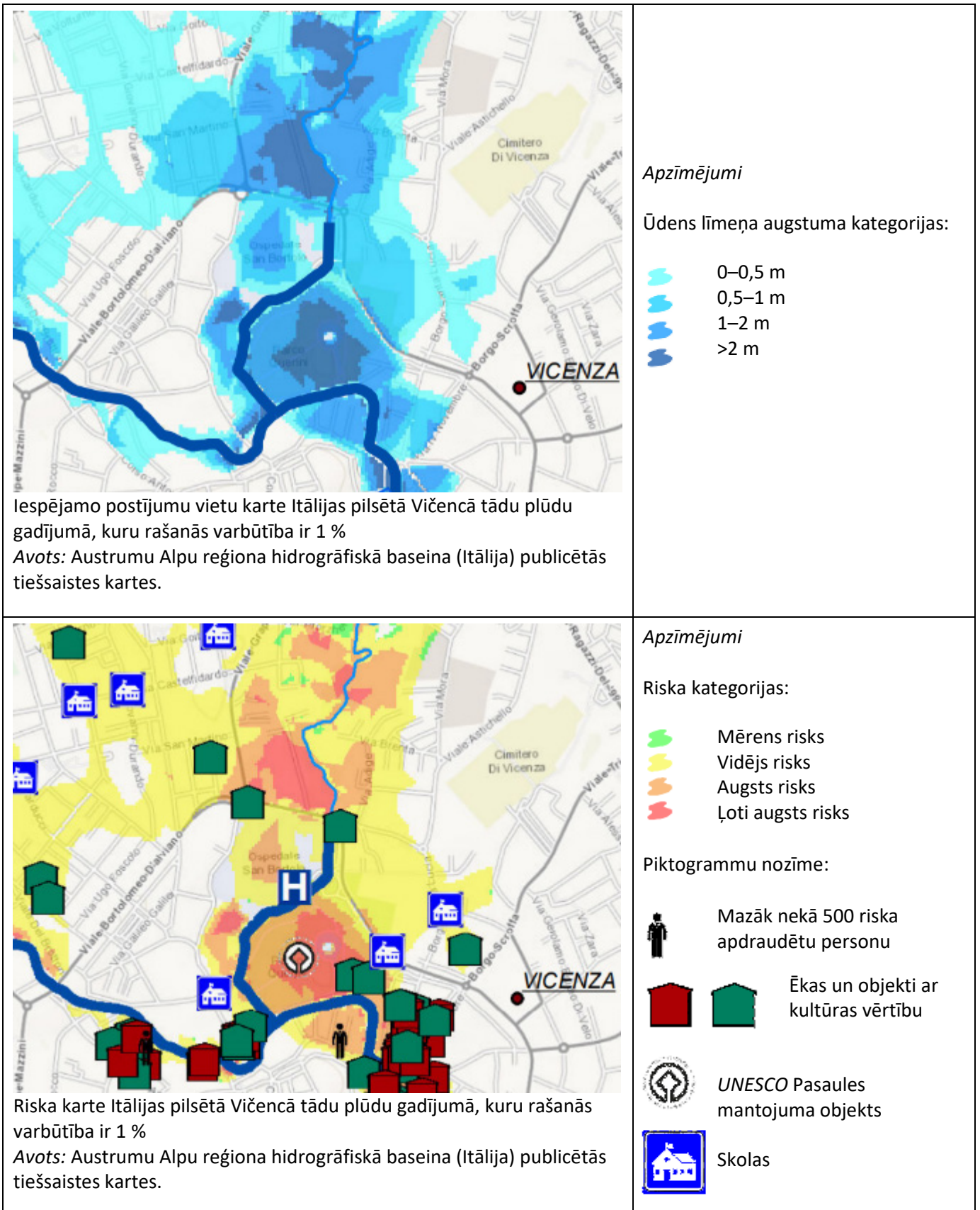
Izbūvēta krastmala, lai novērstu dzīvojamā rajona applūšanu. Ja plūdu apdraudējums pieaug, krastmalas augstumu nākotnē var palielināt (Bulgārija)

Uzcelta 200 m gara siena divu upju saplūšanas vietā, kur agrāk notikuši plūdi (Spānija)

Meteoroloģiskās uzraudzības tīkli savāc datus, ko izmanto modelēšanā un riska novērtēšanā, veicinot uz pierādījumiem balstītu politikas veidošanu (Portugāle)

II PIELIKUMS**IESPĒJAMO POSTĪJUMU VIETU KARTES UN RISKA KARTES PIEMĒRS**

TWEĠIBIET TAL-KUMMISSJONI GHAR-RAPPORT SPEĊJALI TAL-QORTI EWROPEA TAL-AWDITURI

“ID-DIRETTIVA DWAR L-GHARGHAR: PROGRESS FIL-VALUTAZZJONI TAR-RISKJI, FILWAQT LI HEMM BŻONN LI JITJIEBU L-IPPJANAR U L-IMPLIMENTAZZJONI”

SOMMARJU EŻEKUTTIV

V. L-Istati Membri huma responsabbli biex jidentifikaw u jgibu sorsi ta' finanzjament. Hemm possibiltajiet għal appoġġ mill-UE għal proġetti relatati, inklużi proġetti transfruntiera (il-Kooperazzjoni Territorjali Ewropea (Interreg) iffinanzjat investimenti differenti għall-prevenzjoni tal-gharghar, kif ukoll it-tnejn u r-rispons għalihom), iżda minhabba l-limiti tal-baġit tal-UE, l-Istati Membri għandhom rwol importanti wkoll. Attivitajiet relatati ma' strategiji makroreġjonali¹, bħall-Istrategija tal-UE għar-Regjun tad-Danubju (EUSDR), jgħinu biex jissawru attivitajiet nazzjonali billi jiġi adottat approċ transnazzjonali, eż. fil-każ ta' programmi nazzjonali kontra diżastri naturali f' diversi pajjiżi.

VI. Għall-perjodu 2021-2027, il-Kummissjoni proponiet li l-awtoritajiet ta' ġestjoni għall-programmi tal-politika ta' koeżjoni għandhom “*jiżguraw li operazzjonijiet magħżula jipprezentaw l-aħjar relazzjoni bejn l-ammont ta' appoġġ, l-attivitajiet imwettqa u l-kisba tal-obiettivi*”. It-twertiq ta' analiżi tal-kost-benefiċċji jista' jkun għodda effettiva għall-implimentazzjoni ta' dan ir-rekwiżit.

Il-Kummissjoni se tkompli tippromwovi u tappoġġa l-użu tal-metodoloġija stabbilita għall-analiżi tal-kost-benefiċċji.

L-analiżi tal-kost-benefiċċju hija rekwiżit fil-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020 għal investimenti ffinanzjati permezz tal-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali (FEŻR) jew il-Fond ta' Koeżjoni li huma proġetti magħguri fit-tifsira tal-Artikolu 100 tar-Regolament dwar Dispożizzjonijiet Komuni (Common Provision Regulation, CPR)². Barra minn hekk, f'Diċembru tal-2014 il-Kummissjoni harġet gwida għall-analiżi tal-kost-benefiċċju għall-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020 bħala għodda ta' evalwazzjoni ekonomika għall-Politika ta' Koeżjoni 2014-2020.

Billi d-Direttiva dwar l-Gharghar (l-Artikolu 7) ssemmi l-ippjanar spazjali, l-użu tal-art, iż-żamma tal-ilma tal-pjanuri mfawra naturali u l-gharghar ikkontrollat ta' ċerti żoni, li huma kollha rilevanti għall-promozzjoni tal-infrastruttura ekoloġika aktar minn soluzzjonijiet griżi, id-dispożizzjonijiet legali li jirregolaw il-fondi strutturali u ta' investiment Ewropej (Fondi SIE), id-Direttiva dwar l-Gharghar u d-Direttiva Qafas dwar l-Ilma (WFD) ma jagħmlux l-użu ta' infrastruttura ekoloġika obligatorju.

VIII.

L-ewwel inċiż: Il-Kummissjoni tirreferi għat-tweġibiet tagħha għar-rakkomandazzjoni 1.

It-tieni inċiż: Il-Kummissjoni tirreferi għat-tweġiba tagħha għar-rakkomandazzjoni 2.

¹ ‘Strategija makroreġjonali’ hija qafas integrat endorsjat mill-Kunsill Ewropew, li jista' jiġi appoġġat mill-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej fost oħrajn, biex jiġu indirizzati l-isfidi komuni li qed tiffaċċja zona ġeografika definita relatata ma' Stati Membri u pajjiżi terzi li jinsabu fl-istess zona ġeografika li b'hekk jibbenefikaw minn kooperazzjoni msahha li tikkontribwixxi għall-kisba ta' koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali; ara http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/.

² Ir-Regolament (UE) Nru 1303/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Diċembru 2013.

It-tielet inċiż: Il-Kummissjoni tirreferi għat-tweġiba tagħha għar-rakkomandazzjoni 3.
Ir-raba' inċiż: Il-Kummissjoni tirreferi għat-tweġiba tagħha għar-rakkomandazzjonijiet 4 u 5.
Il-hames inċiż: Il-Kummissjoni tirreferi għat-tweġiba tagħha għar-rakkomandazzjonijiet 6 u 7.
Is-sitt inċiż: Il-Kummissjoni tirreferi għat-tweġiba tagħha għar-rakkomandazzjoni 8.

INTRODUZZJONI

17. L-inizjattiva RescEU mmexxija mid-Direttorat Ġenerali għall-Protezzjoni Ċivili u l-Operazzjonijiet tal-Għajnuna Umanitarja Ewropej (DĠ ECHO) jista' jkollha rwol ukoll fir-rigward tal-kontribuzzjoni tal-UE biex tipprevjeni jew ittaffi l-effetti negattivi tal-ghargħar³.

21. Sabiex jiġi żgurat użu effiċjenti u effikaċi tal-Fondi SIE, l-Istati Membri fil-bidu tal-perjodu ta' programmazzjoni hejjew Ftehim ta' Shubija li jstabbilixxi l-istrategija, il-prijoritajiet u l-arrangamenti tagħhom għall-implimentazzjoni tal-fondi, inkluż il-komplementarjetà u l-koerenza ma' strumenti oħra tal-UE kif ukoll mal-istrumenti ta' appoġġ nazzjonali/regjonali oħra.

22. Id-*data* tal-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali (FEŻR) u tal-Fond ta' Koeżjoni hija rrapportata għar-riskji kollha flimkien.

24. Sabiex titjeb l-informazzjoni miġbura, il-Kummissjoni pproponiet analiżi aktar dettaljata għall-Qafas Finanzjarju Pluriennali li jmiss 2021-2027, inkluża *data* dwar l-allokazzjonijiet tal-FEŻR u tal-Fond ta' Koeżjoni "*Miżuri ta' adattament għat-tibdil fil-klima u l-prevenzjoni u l-ġestjoni tar-riskji relatati mal-klima: għargħar (inkluż is-sensibilizzazzjoni, il-protezzjoni ċivili u s-sistemi u l-infrastrutturi għall-ġestjoni tad-diżastri)*" u indikatur tar-riżultat dwar "*Popolazzjoni li tibbenefika minn miżuri ta' protezzjoni kontra l-ghargħar*".

Il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali (FAEŻR) jappoġġa l-ġestjoni tar-riskju fl-agrikoltura u l-forestrija, li tista' tinkludi l-prevenzjoni tal-ghargħar, ir-restawr tal-potenzjal tal-agrikoltura u tal-forestrija meqruda minn ghargħar u l-adozzjoni ta' strumenti għall-ġestjoni tar-riskju (eż. ta' assigurazzjonijiet u fondi mutwi). Nefqa pubblika totali: madwar EUR 4,8 biljun, li minnhom sa issa ntefqu madwar EUR 0,7 biljun. Il-miżuri l-oħra tal-Programm għall-Iżvilupp Rurali jista' jkollhom effett indirett fil-prevenzjoni tal-ghargħar u t-tnaqqis tal-ħsara kkaġunata mill-ghargħar.

OSSERVAZZJONIJIET

Kaxxa 6 – finanzjament tal-UE: sors importanti ta' finanzjament għall-Pjanijiet tal-Ġestjoni tar-Riskji tal-Ghargħar (Flood Risk Management Plans, FRMP)

Il-Kummissjoni tfakkar li l-programmi tal-Fondi SIE u l-FRMPs ikopru perjodi ta' żmien differenti.

It-tielet inċiż: B'mod aktar ġenerali, l-assi prijorarju 5 ta' Programm Operazzjonali Rumien għall-Infrastruttura Kbira 2014-2020 jalloka EUR 479 miljun għall-adattament għat-tibdil fil-klima, il-prevenzjoni u l-ġestjoni tar-riskji, inklużi proġetti ta' ġestjoni tar-riskji tal-ghargħar.

55. Il-Ftehim Spanjol ta' Shubija tal-Fondi SIE jirreferi għall-kompetenza primarja tal-Komunitajiet Awtonomi fil-qasam tal-prevenzjoni u l-ġestjoni tar-riskju. Meta l-analiżi SWOT⁴ identifika il-

³ Jekk jogħġbok ara l-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat tar-Regġuni. Insahhu l-Ġestjoni tad-diżastri fl-UE: RescEU. Solidarjetà b'Responsabbiltà (23.11.2017 COM(2017) 773 final) (https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/eu_disaster_management_rescue.pdf) u l-Proposta għal Deciżjoni tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill għall-emenda tad-Deciżjoni Nru 1313/2013/EU dwar Mekkanizmu tal-Unjoni tal-Porotezzjoni Ċivili // COM(2017) 772 final // 2017/0309 (COD) (https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/decision_rev1313_772final.pdf) Jekk jogħġbok ara l-paġna li jmiss: https://ec.europa.eu/echo/news/resceu_en

⁴ Punti Sodi, Nuqqasijiet, Opportunitajiet u Theddid

prevenzjoni u l-ġestjoni tar-riskju bħala dgħufija speċifika, din imbagħad giet inkluża bħala prijorità għal finanzjament rilevanti ta' programmi operazzjonali (PO). Matul il-perjodu attwali, erba' PO reġjonali Spanjoli jaħsbu għal miżuri ta' prevenzjoni u ġestjoni tar-riskji, inklużi miżuri kontra l-ġhargħar. Dawn huma il-PO Galicia, País Vasco, Andalucía u tal-Ġzejjer Kanarji.

56. Ir-Rumanija għandha l-ħsieb li tuża 35 % tal-allokkazzjoni totali għall-assi prijoritarji dwar “*Il-promozzjoni tal-adattament għat-tibdil fil-klima, il-prevenzjoni u l-ġestjoni tar-riskji*” tal-programm, (ara t-tweġiba tal-Kummissjoni għall-Kaxxa 6) għal proġett tar-riabilitazzjoni tal-erożjoni kostali li jindirizza r-riskju tal-erożjoni, hu ta' benefiċċju għall-popolazzjoni lokali, u jikkontribwixxi għal Natura 2000.

57. Minbarra l-iskambju ta' informazzjoni (li hija waħda mill-attivitajiet kofinanzjati minn proġetti transfruntiera), il-Kooperazzjoni Territorjali Ewropea (Interreg) iffinanzjat diversi investimenti oħra għall-prevenzjoni tal-ġhargħar, kif ukoll fit-tnejn u r-reazzjoni għalihom.

Minkejja l-fatt li proġetti ta' kooperazzjoni bħala tali għandhom baġit limitat min-naħa tal-UE, l-impatti ġenerali tagħhom huma ferm akbar, għaliex dawn jistgħu jiskattaw investimenti akbar fuq il-livell nazzjonali b' mod ikoordinat internazzjonalment (transnazzjonalment).

60. Fir-rigward tal-Fondi SIE, l-awtoritajiet nazzjonali huma responsabbli għall-istabbiliment ta' kriterji għas-selezzjoni ta' operazzjonijiet, it-tnejdja ta' sejhiet għal proposti, l-evalwazzjoni u l-għażla ta' proġetti għall-finanzjament.

64. Id-Data topografika u tal-użu tal-art fir-Rumanija se tibbenefika mill-proġett Cadastre previst mill-Programm Operazzjonali Reġjonali (EUR 265 miljun).

68. L-użu tal-analizi tal-kost-benefiċċju huwa rekwiżit fil-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020 għal investimenti ffinanzjati permezz tal-FEŻR jew tal-Fond ta' Koeżjoni li huma proġetti maġġuri fit-tifsira tal-Artikolu 100 tar-Regolament dwar Dispożizzjonijiet Komuni (CPR)⁵. Dan huwa stipulat fl-Artikolu 101 tas-CPR, li jstabbilixxi l-informazzjoni meħtieġa għall-approvazzjoni ta' proġett maġġuri. Skont il-punt (e), analizi tal-kost-benefiċċju, inkluża analizi ekonomika u finanzjarja, u valutazzjoni tar-riskju huma meħtieġa għal kull proġett maġġuri. Barra minn hekk, l-Anness II tar-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2015/207 tal-20 ta' Jannar 2015 jstabbilixxi d-dettalji tar-rekwiżiti ta' informazzjoni marbuta mal-analizi finanzjarja, l-analizi ekonomika, il-valutazzjoni tar-riskju u l-analizi tas-sensittività li jeħtieġ li tiġi pprezentata fil-formola ta' applikazzjoni għal proġett maġġuri. Barra minn hekk, f'Diċembru tal-2014 il-Kummissjoni ħarġet gwida għall-analizi tal-kost-benefiċċju għall-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020 bħala għodda ta' evalwazzjoni ekonomika għall-Politika ta' Koeżjoni 2014-2020. Dan huwa aġġornament tal-gwida preċedenti, li kienet tintuża għall-perjodu ta' programmazzjoni 2007-2013.

70. Il-Kummissjoni tiegħu nota tal-konkluzjonijiet tal-Qorti Ewropea tal-Awdituri u se tkompli tivvaluta din il-kwistjoni f'konformità mal-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni “*Id-dritt tal-UE: Riżultati Aħjar permezz ta' Applikazzjoni Aħjar*” tad-19 ta' Jannar 2017.

73. Fir-Repubblika Ċeka, l-infrastruttura ekoloġika hija appoġġata mhux biss bħala miżura kontra l-ġhargħar. Bosta proġetti huma appoġġati bħala attività tal-ħarsien tan-natura filwaqt li indirettament isir kontribut għall-oġettivi FRMP.

74. Fir-rigward tal-Bulgarija, il-Kummissjoni tqis li l-oġettivi tal-Istrateġija Nazzjonali għall-Bijodiversità sal-2020 huma konformi mal-Istrateġija tal-UE għall-Infrastrutturi Ekoloġiċi. Il-

⁵ Ir-Regolament (UE) Nru 1303/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Diċembru 2013.

Bulgarija għandha l-għan li tintegra n-Netwerk Ekoloġiku Nazzjonali tagħha fin-netwerk ekoloġiku tal-UE u dak globali u li tnedi zoni, inhawi u kurituri transfruntiera protetti. L-ewwel artijiet mistagħdra transfruntiera protetti skont il-Konvenzjoni Ramsar thabbru fl-2013, b'ġestjoni kondiviza bejn il-Bulgarija u r-Rumanija: Silver - Yezerul Calarash, Belene Islands Complex - Suhaia and Island Ibisha – Bistrets. Il-Bulgarija hija parti mill-Inizjattiva Ewropea Green Belt.

75. Fir-rigward tar-Rumanija, il-proġett Cadastre msemmi fit-tweġiba għall-paragrafu 64 għandu jiġi implimentat fil-perjodu ta' programmazzjoni kurrenti.

Fir-rigward tal-Bulgarija, ġew implimentati għadd ta' attivitajiet⁶, inkluza valutazzjoni tal-kundizzjoni tal-habitats riparji u l-impatt tal-modifiki tal-kanali tal-ilma fuq il-bijodiversità fil-partijiet ta' taht tax-xmajjar. Il-Pjan Nazzjonali għall-Aktar Artijiet Mistagħdra Importanti fil-Bulgarija (2013-2022) jistabbilixxi l-protezzjoni, il-manutenzjoni u r-restawr bhala prijoritajiet, kif ukoll il-miżuri orizzontali għall-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-artijiet mistagħdra⁷. Madankollu, il-Bulgarija għadha qed thabbat wiċċha ma' bosta sfidi fl-implimentazzjoni tal-infrastruttura ekoloġika.

76. Il-qafas legali tal-FAEŻR jipprovdi lill-Istati Membri b'sett ta' strumenti mhux obligatorji li jistgħu jintużaw biex tiġi promossa l-ġestjoni tar-riskju fl-agrikoltura u l-forestrija.

Minkejja li l-Kummissjoni tippromwovi l-applikazzjonijiet tal-infrastruttura ekoloġika, huwa f'idejn l-Istati Membri biex jiddeċiedu, fuq il-bażi tal-valutazzjoni tal-htigijiet tagħhom biex jadottaw miżuri kontra l-ghargħar inkluza l-infrastruttura ekoloġika.

Madankollu, id-definizzjoni ta' infrastruttura ekoloġika għandha titfassal fil-livell tal-Istati Membri fil-qafas tal-Istrateġija għall-Infrastruttura Ekoloġika (mhux obligatorja), li għadha ma tfaaslitx mill-biċċa l-kbira tal-Istati Membri.

Kif imsemmi fit-tweġiba għall-paragrafu 24, il-miżuri tal-Programm għall-Iżvilupp Rurali jista' jkollhom effett indirett li jiprevjeni l-ghargħar (l-operazzjonijiet immirati lejn it-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-gassijiet serra u tal-ammonja) u t-tnaqqis tal-ħsara kkaġunata mill-ghargħar (eż. iż-żamma tal-veġetazzjoni fil-hamrija biex tipprevjeni l-erożjoni).

77. Il-ġlieda kontra t-tibdil fil-Klima hija waħda mill-prijoritajiet tal-politika tal-Kummissjoni. Barra mid-Direttiva dwar l-Għargħar, il-Kummissjoni stabbiliet, b'mod partikolari fil-kuntest tal-Istrateġija tal-Unjoni tal-Energija, pakkett komprensiv ta' leġislazzjoni u strumenti oħra għall-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima (li jnaqqsu l-emissjonijiet tal-gassijiet b'effett serra) u l-adattament (għall-impatti tat-tibdil fil-klima).

87. Id-deċizjonijiet dwar l-investment u l-prijoritizzazzjoni tal-finanzjament huma ta' kompetenza nazzjonali jew reġjonali skont il-livell ta' ppjanar. Barra minn hekk, meta jkunu indikati l-investimenti privati din hija deċizjoni bbażata fuq id-disponibbiltà ta' fondi privati.

90. Il-qafas legali tal-FAEŻR jipprovdi lill-Istati Membri b'sett ta' strumenti mhux obligatorji li jistgħu jintużaw biex tiġi promossa l-ġestjoni tar-riskju fl-agrikoltura u l-forestrija.

⁶ Dawn l-attivitajiet huma relatati ma' miżuri differenti fil-Pjan Nazzjonali tal-Konservazzjoni tal-Bijodiversità għall-2005-2010.

⁷ Il-pjan jinkludi miżuri għar-rikonnessjoni spazjali u funzjonali ta' habitats tal-artijiet mistagħdra f'konformità mal-kunċett ta' Infrastruttura Ekoloġika. Jinsabu għaddejjin numru ta' inizjattivi tar-restawr lokali, hafna drabi bl-involvement ta' shubijiet bejn l-NGOs, il-partijiet interessati lokali u l-awtoritajiet tal-ġestjoni taz-żoni protetti.

L-emenda riċenti tar-Regolament (UE) Nru 1305/2013 (ir-Regolament dwar l-iżvilupp rurali) kellha l-għan li tindirizza xi wħud mill-kwistjonijiet li xekklju l-adozzjoni ta' strumenti ta' ġestjoni tar-riskju mill-Istati Membri. L-Istati Membri issa jistgħu jagħtu appoġġ, fost l-oħrajn, lill-kuntratti ta' assigurazzjoni li jkopru t-telf fil-produzzjoni li jmur lil hinn minn 20 % tal-produzzjoni medja annwali. Il-kuntratti jistgħu wkoll ikopru t-telf minhabba l-għargħar. L-użu ta' dawn l-istrumenti jiddependi minn kemm l-Istati Membri jintroduċuhom fil-programmi rispettivi tagħhom tal-iżvilupp rurali.

KONKLUŻJONIJIET U RAKKOMANDEZZJONIJIET

Rakkomandazzjoni 1 – Titjeb ir-responsabbiltà

Il-Kummissjoni taċċetta din ir-rakkomandazzjoni.

L-Anness tad-Direttiva dwar l-Għargħar jipprevedi għat-2 FRMPs li “... *valutazzjoni tal-progress li sar lejn il-kisba tal-oġġettivi msemmija fl-Artikolu 7(2); ...*” u l-Kummissjoni, bhala parti mill-valutazzjoni tagħha tal-1^{el} FRMPs tal-Istati Membri, diġà qed tiċċekkja jekk stabbilixxewx oġġettivi kwantifikabbli u marbutin biż-żmien u s-sejbiet se jiġu kondiviżi mal-Istati Membri (u eventwalment mal-pubbliku) għad-disseminazzjoni tal-prassi t-tajba.

Tabilhaqq, kull Stat Membru jinhtieg li jstabbilixxi metodoloġija għal dan l-għan. Madankollu, id-Direttiva ma tippreskrivix kif għandha ssir il-valutazzjoni tal-progress lejn il-kisba tal-oġġettivi min-naħa tal-Istati Membri, lanqas ma jeżisti indikatur espliċitu preskritt permezz tal-istrument legali li jista' jservi bhala xenarju ta' referenza jew indikatur, biex jitqabbel il-progress.

F'konformità mal-Artikolu 16 tad-Direttiva dwar l-Għargħar, il-Kummissjoni għandha tissottometti lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapporti regolari dwar l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva. L-ewwel minn dawn ir-rapporti se jiġu ppubblikati sa Diċembru tal-2018 u sussegwentement kull sitt snin. Għalhekk, il-Kummissjoni tqis li r-rakkomandazzjoni se tkun implimentata b'mod shiħ sa Diċembru 2024.

103. Hemm possibbiltajiet għal appoġġ mill-UE għal proġetti relatati, inklużi proġetti transfruntiera (ara t-twegiba għall-paragrafu 57), iżda minhabba l-baġit limitat tal-UE l-Istati Membri għandhom rwol importanti wkoll. Fir-rigward ta' finanzjament għal investimenti transfruntiera, minkejja l-fatt li proġetti ta' kooperazzjoni bhala tali għandhom baġit limitat min-naħa tal-UE, l-impatti ġenerali tagħhom huma ferm akbar, għaliex dawn jistgħu jrawmu investimenti akbar fuq il-livell nazzjonali b'mod fil-livell internazzjonali (transnazzjonali). Attivitajiet relatati ma' strateġiji makroreġjonali⁸, bhall-Istrateġija tal-UE għar-Regjun tad-Danubju (EUSDR), jghinu biex jissawru l-attivitajiet nazzjonali billi jiġi adottat approċċ transnazzjonali, eż. fil-każ ta' programmi nazzjonali kontra diżastri naturali f'diversi pajjiżi. Bosta proġetti makroreġjonali ġew implimentati jew żviluppjati fil-qasam tal-ġestjoni tal-ilma u r-riskji ambjentali, b'mod partikolari daww marbuta mal-għargħar, li qed jiġu aggravati mit-tibdil fil-klima.

Rakkomandazzjoni 2 – Titjeb l-identifikazzjoni fl-FRMPs tar-riżorsi finanzjarji, inkluż għall-azzjoni transfruntiera

Il-Kummissjoni parzjalment taċċetta din ir-rakkomandazzjoni.

⁸ 'Strateġija makroreġjonali' hija qafas integrat endorsjat mill-Kunsill Ewropew, li jista' jiġi appoġġat mill-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej fost oħrajn, biex jiġu indirizzati l-isfidi komuni li qed tiffaccja żona ġeografika definita relatata ma' Stati Membri u pajjiżi terzi li jinsabu fl-istess żona ġeografika li b'hekk jibbenefikaw minn kooperazzjoni msahha li tikkontribwixxi għall-kisba ta' koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali; ara http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/.

Il-Kummissjoni fil-valutazzjoni tagħha tal-1^{el} FRMPs tal-Istati Membri, digà qed tiċċekkja jekk l-Istati Membri 1) identifikawx sorsi ta' finanzjament, (2) stabbilixxewx skeda ta' żmien u (3) qed tagħmel rieżami tal-livell sa fejn qed isseħħ il-kooperazzjoni transfrontiera (inkluż dwar miżuri kongunti). Hija se tagħmel is-sejbiet tagħha pubbliċi sa Diċembru tal-2018. Madankollu, l-iċċekkjar li s-sorsi ta' finanzjament identifikati mill-Istati Membri fl-FRMPs jkunux konformi mal-fondi disponibbli (li jistgħu jkunu jew ma jkunux tat-tip tal-kofinanzjament tal-UE) mhijiex fil-kompetenza tal-Kummissjoni peress li dan ikun jimplika li jkollha aċċess għad-dispożizzjonijiet baġitarji tal-Istati Membri u li tiċċekkjahom, l-aktar, fil-livell tal-investimenti individwali.

F'konformità mal-Artikolu 16 tad-Direttiva dwar l-Għargħar, il-Kummissjoni għandha tissottometti lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapporti regolari dwar l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva. L-ewwel minn dawn ir-rapporti se jiġu ppubblikati sa Diċembru tal-2018 u sussegwentement kull sitt snin. Għalhekk, il-Kummissjoni tqis li r-rakkomandazzjoni se tkun implimentata sa Diċembru 2024.

104. Din hija kwistjoni ta' kompetenza, ippjanar u għażliet nazzjonali.

Rakkomandazzjoni 3 – Jitjiebu l-proċeduri tal-prijoritizzazzjoni u jinkiseb il-valur għall-flus

Il-Kummissjoni ma taċċettax din ir-rakkomandazzjoni.

Il-Kummissjoni tiehu biss pożizzjoni dwar l-ewwel parti tar-rakkomandazzjoni (il-kofinanzjament tal-miżuri kontra l-għargħar prijoritizzati skot l-FRMPs futuri), minhabba li huwa mifhum li t-tieni sentenza (prijoritizzazzjoni mill-Istati Membri) hija rakkomandazzjoni biex tkun segwita miill-Istati Membri.

Filwaqt li bħalissa tinsab digà fil-valutazzjoni tagħha tal-ewwel FRMPs tal-Istati Membri, il-Kummissjoni qed tiċċekkja jekk u kif l-Istati Membri pprijoritizzaw il-miżuri u se tagħmel il-konklużjonijiet tagħha pubbliċi sa Diċembru 2018. Madankollu, huwa nnotat li l-Anness tad-Direttiva jirrikjedi biss "*deskrizzjoni tal-prijoritizzazzjoni*" u "*sommarju tal-miżuri u l-prijoritizzazzjoni tagħhom*", li jfisser li r-rekwiżit biex jiġu approvati jew diżapprovati l-metodoloġiji ta' prijoritizzazzjoni tal-Istati Membri abbażi ta' kriterji speċifiċi jkun assenti mit-test legali.

Fir-rigward tal-Fondi SIE, id-dispożizzjonijiet legali li jirregolawhom ma jipprovdux għal tali rwol tal-Kummissjoni b'għestjoni kondiviża fir-rigward tal-istabbiliment ta' kriterji għas-selezzjoni ta' operazzjonijiet, għat-tnedija ta' sejhiet għal proposti, għall-evalwazzjoni u għall-għażla ta' proġetti għall-finanzjament. Huwa r-rwol tal-Istati Membri li jorganizzaw dan il-proċess. Dan ma jinbidilx fil-proposta tal-Kummissjoni għall-perjodu 2021-2027.

Madankollu, peress li l-prekundizzjonijiet tal-finanzjament (imsejha kundizzjonijiet abilitanti) għall-appoġġ mill-FEŻR/ mill-Fond ta' Koeżjoni, għall-perjodu 2021-2027, il-Kummissjoni pproponiet li l-investimenti fil-prevenzjoni tar-riskju u l-għestjoni għandhom ikunu konformi mal-pjan nazzjonali jew reġjonali għall-għestjoni tar-riskju. Dan huwa approċċ simili għall-perjodu 2014-2020, iżda gie msahhaħ u joffri li jħares lejn ir-riskji kollha b'mod integrat.

Fir-rigward tal-analiżi tal-kost-benefiċċju, il-Kummissjoni tinnota li din ir-rakkomandazzjoni hija indirizzata lill-Istati Membri, u tappoġġaha. Għall-perjodu 2021-2027, il-Kummissjoni proponiet li l-awtoritajiet ta' għestjoni għall-programmi tal-politika ta' koeżjoni għandhom "*jiżguraw li operazzjonijiet magħżula jipprezentaw l-aħjar relazzjoni bejn l-ammont ta' appoġġ, l-attivitajiet imwettqa u l-kisba tal-obiettivi*". It-twettiq ta' analiżi tal-kost-benefiċċji jista' jkun għodda effettiva għall-implimentazzjoni tar-rekwiżit ta' hawn fuq.

Il-Kummissjoni se tkompli tippromwovi u tappoġġa l-użu tal-metodoloġija stabbilita għall-analiżi tal-kost-benefiċċji.

L-ewwel inċiż: Filwaqt li d-Direttiva dwar l-Għargħar tghid li “*Il-pjanijiet għall-immaniggar tar-riskju ta' għargħar għandhom iqisu aspetti rilevanti bhall-kost-benefiċċji...*” [l-Artikolu 7(3), enfasi miżjud], jista' jiġi argumentat li l-kost-benefiċċji huma ċċitati bhala eżempju f'termini ta' aspetti li wiehed għandu jikkunsidra — u li l-kunsiderazzjoni tal-kost-benefiċċji mhix l-istess bhall analiżi tal-kost-benefiċċji. Barra minn hekk, huwa mfakkar li fl-Anness tad-Direttiva, l-analiżi tal-kost-benefiċċji biex tivvaluta l-miżuri b'effetti transnazzjonali għandha tkun komponent tal-pjan tal-ġestjoni tar-riskju tal-għargħar, **meta disponibbli** [enfasi miżjud].

It-tieni inċiż: Kriterju rilevanti għall-użu mill-Istati Membri diġà jeżisti fid-Direttiva dwar l-Għargħar (l-Artikolu 7(4)): “*Fl-interess tas-solidarjetà, pjaniet ta' maniggar tar-riskju ta' l-għargħar stabbiliti fi Stat Membru wiehed m'għandhomx jinkludu miżuri li, bil-firxa u l-impatt tagħhom, iżidu b'mod sinifikattiv ir-riskji ta' għargħar 'il fuq jew 'l isfel f'pajjiżi ohra fl-istess baċin jew sotto-baċin tax-xmara, sakemm dawn il-miżuri ma' jkunux ġew ikkoordinati u tkun instabet soluzzjoni miftiehma fost l-Istati Membri konċernati fil-qafas ta' l-Artikolu 8.*”

Rakkomandazzjoni 4 — Tinkiseb il-konformità tal-Istati Membri mad-Direttiva Qafas dwar l-Ilma

Il-Kummissjoni taċċetta din ir-rakkomandazzjoni.

Filwaqt li bħalissa tinsab diġà fil-valutazzjoni tagħha tal-ewwel FRMPs tal-Istati Membri, il-Kummissjoni qed tiċċekkja jekk l-Istati Membri għandhomx xi dispożizzjonijiet fis-seħh u hux qed jikkordinaw l-azzjonijiet tagħhom skont l-FD u d-Direttiva Qafas dwar l-Ilma (Water Framework Directive, WFD) u jekk l-oġġettivi ambjentali tad-WFD humiex mogħtija widen — u se tippubblika r-riżultati tagħha sa Diċembru 2018.

Barra minn hekk, il-Kummissjoni tinsisti dwar l-applikazzjoni korretta tal-Artikolu 4(7) tad-WFD fir-rigward ta' modifiki ġodda (inkluża l-infrastruttura tal-għargħar) għall-korpi tal-ilma. B'mod partikolari, f'termini ta' appoġġ lejn l-Istati Membri, id-Dokument ta' Gwida tal-Istrateġija Komuni ta' Implimentazzjoni (CIS) dwar l-implimentazzjoni tal-Artikolu 4(7) tad-WFD ġie ippubblikat f'Jannar 2018 fuq is-sit web taċ-Ċentru tar-Riżorsi tal-Komunikazzjoni u l-Infommazzjoni għall-Amministrazzjonijiet, in-Negozji u ċ-Ċittadini (CIRCABC)⁹.

Il-Kummissjoni se tinvestiga wkoll il-kazijiet individwati jew li jingiebu għall-attenzjoni tagħha li jkun ta' xkiel biex wiehed jilhaq l-oġġettiv tad-WFD, f'konformità mal-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-2017 “*Id-Dritt tal-UE: Riżultati aħjar permezz ta' applikazzjoni aħjar*”.

Il-Kummissjoni tqis li din hija azzjoni kontinwa fir-rwol tagħha ta' gwardjan tal-liġi tal-UE.

Rakkomandazzjoni 5 – Ikun iċċekkjat li l-Istati Membri analizzaw il-fattibbiltà tal-implimentazzjoni ta' miżuri ekoloġiċi flimkien mal-infrastruttura griza fejn xieraq

Il-Kummissjoni parzjalment taċċetta din ir-rakkomandazzjoni.

Minn issa, f'konformità mal-Artikolu 7 tad-Direttiva dwar l-Għargħar, fil-valutazzjoni tagħha tal-1^{el} FRMPs tal-Istati Membri, il-Kummissjoni qed tiċċekkja jekk l-Istati Membri humiex qed jużaw Miżuri Naturali għar-Ritenzjoni tal-Ilma (tip partikolari ta' infrastruttura ekoloġika li tista' ttaffi l-għargħar) u jekk il-konservazzjoni tan-natura hijiex inkluża bhala tema fl-FRMPs. Hija se tagħmel il-konkluzjonijiet tagħha pubbliċi sa Diċembru tal-2018.

Il-Kummissjoni diġà tirrakkomanda l-użu ta' infrastruttura ekoloġika, fejn rilevanti, fi proġetti kofinanzjati mill-UE. Madankollu, fir-rigward tal-fondi SIE, id-dispożizzjonijiet legali li

⁹ https://circabc.europa.eu/sd/a/e0352ec3-9f3b-4d91-bdbb-939185be3e89/CIS_Guidance_Article_4_7_FINAL.PDF

jirregolawhom ma jipprovdux għal tali rwol għall-Kummissjoni bil-ġestjoni kondiviza. Konsegwentement, il-Kummissjoni mhix f'pożizzjoni li tiċċekkja, kull meta jintuza l-kofinanzjament tal-UE, li l-Istati Membri jkunu analizzaw il-fattibbiltà tal-implimentazzjoni ta' miżuri ekoloġiċi sinifikanti.

Rakkomandazzjoni 6 – Jiġu integrati ahjar l-effetti tat-tibdil fil-klima fl-immaniġġar tar-riskju tal-gharghar

Il-Kummissjoni taċċetta din ir-rakkomandazzjoni.

B'mod ġenerali, il-Kummissjoni diġà qiegħda tivvaluta kif l-Istati Membri kienu jikkunsidraw it-tibdil fil-klima fl-1^{el} FRMPs tagħhom - u se tippubblika r-riżultati tagħha sa Diċembru tal-2018. Hija għandha regolarment tivvaluta u tirrapporta dwar kif l-Istati Membri jintegraw l-effetti tat-tibdil fil-klima f'konformità mal-Artikoli 14(4) u 16 tad-Direttiva dwar l-Għarghar.

Id-data ta' implimentazzjoni fil-mira: F'konformità mal-Artikolu 16 tad-Direttiva dwar l-Għarghar, il-Kummissjoni għandha tissottometti lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapporti regolari dwar l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva. L-ewwel minn dawn ir-rapporti se jiġu ppubblikati sa Diċembru tal-2018 u sussegwentement kull sitt snin. Għalhekk, il-Kummissjoni tqis li r-rakkomandazzjoni se tkun implimentata b'mod sħiħ sa Diċembru 2024.

Rakkomandazzjoni 7 – Tiżdied is-sensibilizzazzjoni tal-pubbliku dwar il-benefiċċji tal-assigurazzjoni għal kontra l-gharghar u biex wiehed ifittex li jzid il-kopertura

Il-Kummissjoni parzjalment taċċetta din ir-rakkomandazzjoni.

Ma hemm l-ebda obbligu fid-Direttiva dwar l-Għarghar għall-Istati Membri biex jinkludu l-assigurazzjoni bħala miżura fl-FRMPs tagħhom u l-informazzjoni dwar l-assigurazzjoni mhix disponibbli mill-Istati Membri kollha permezz tar-rapportar tagħhom. Għalhekk, il-Kummissjoni bħalissa mhijiex f'pożizzjoni li tirrapporta dwar l-isforzi biex tiżdied il-kopertura tal-assigurazzjoni madwar l-UE. Madankollu, il-Kummissjoni diġà qiegħda tiċċekkja jekk u kif l-Istati Membri trattataw l-assigurazzjoni fl-1^{el} FRMPs tagħhom.

Il-Kummissjoni, madankollu, tappoġġa l-idea tas-sensibilizzazzjoni dwar l-opzjoni tal-assigurazzjoni kontra l-gharghar bħala mekkaniżmu ta' trasferiment tar-riskju. Li tiżdied il-kopertura tal-assigurazzjoni bħala parti minn strateġija ta' ġestjoni tar-riskju ta' gharghar wiesgħa jista' jkun approċċ tajjeb biex jiġu trasferiti r-riskji. Il-benefiċċji tal-assigurazzjoni jiddependu minn kuntest regolatorju f'kull Stat Membru u l-karatteristiċi speċifiċi ta' riskju tal-gharghar f'dawk l-Istati Membri.

L-istrateġija tal-UE dwar l-Adattament għat-Tibdil fil-Klima fformulat azzjoni li hija konformi mar-rakkomandazzjoni magħmula mill-Qorti Ewropea tal-Awdituri. L-Istrateġija tal-UE għadha valida u din tagħraf ir-riskju tal-gharghar bħala wiehed mir-riskji assoċjati mat-tibdil fil-klima.

Id-data tal-implimentazzjoni fil-mira (tal-parti tar-rakkomandazzjoni aċċettata – Tiżdied is-sensibilizzazzjoni tal-pubbliku dwar l-assigurazzjoni): Il-Kummissjoni bihsiebha tippubblika l-valutazzjoni tagħha tal-FRMPs sa Diċembru 2018.

Rakkomandazzjoni 8 – Issir valutazzjoni tal-allinjament tal-FRMPs mar-regoli tal-ippjanar tal-użu tal-art

Il-Kummissjoni ma taċċettax din ir-rakkomandazzjoni.

Il-punt (a) jikkonċerna l-ippjanar tal-użu tal-art u r-regoli li jirregolawh huma kompetenza nazzjonali.

Il-punt (b) huwa diġà implimentat sa fejn hu possibbli filwaqt li wiehed iżomm f'moħħu li l-Artikolu 7 tal-FD jirreferi għall-ippjanar spazjali u l-użu (sostenibbli) tal-art bi kliem bħal "bħal" u

“jista’ jinkludi”, li t-tnejn li huma jistgħu jiġu interpretati bħala indikazzjoni u mhux bħala rekwiżit. Il-Kummissjoni fuq il-websajt tagħha ppubblikat gabra ta’ linji gwida li jużaw l-Istati Membri biex jiddeterminaw iż-żoni suxxettibbli għall-ghargħar u l-liġijiet u regolamenti rilevanti għall-ippjanar tal-użu tal-art fir-rigward tar-riskju tal-ghargħar¹⁰ – u diġà qed tiċċekkja jekk l-Istati Membri qisux l-użu tal-art fl-1^{el} FRMPs tagħhom u se tippubblika r-riżultati tagħha sa Diċembru 2018.

¹⁰ http://ec.europa.eu/environment/water/flood_risk/pdf/guides_flood_prone_areas_land_use.pdf

Notikums	Datums
Revīzijas plāna pieņemšana / revīzijas sākums	6.9.2017
Ziņojuma projekta oficiāla nosūtīšana Komisijai (vai citai revidējamai vienībai)	11.7.2018
Galīgā ziņojuma pieņemšana pēc pretrunu procedūras	19.9.2018
Komisijas (vai citas revidējamās vienības) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	23.10.2018

PDF

ISBN 978-92-847-0991-5

doi:10.2865/792797

QJ-AB-18-024-LV-N

HTML

ISBN 978-92-847-1009-6

doi:10.2865/81728

QJ-AB-18-024-LV-Q

Plūdi var radīt ievainojumus un nāves gadījumus, ievērojamas ekonomiskās izmaksas un kaitējumu videi un kultūras mantojumam. Nopietni plūdi Eiropā ir kļuvuši par biežāku parādību. Pēdējos gados reģistrēto vidēji stipru un stipru pēkšņo plūdu gadījumu skaits vairāk nekā divas reizes pārsniedz attiecīgo skaitu 20. gs. 80. gadu beigās. Pastiprinošs faktors ir klimata pārmaiņas, kas maina nokrišņu daudzumu un meteoroloģiskos apstākļus, paaugstina jūras līmeni un tā rezultātā izraisa biežākus un postošākus plūdus. Reaģējot uz plūdu gadījumu pieaugošo skaitu, Eiropas Savienība 2007. gadā pieņēma Plūdu direktīvu. Mēs konstatējam, ka Plūdu direktīvas ietekme bija kopumā pozitīva, bet plūdu novēršanas pasākumu īstenošanu apgrūtina nepilnības finansējuma piešķiršanā. Dalībvalstis ir sākušas īstenot plūdu riska pārvaldības plānus, taču ir vajadzīgi uzlabojumi. Neatrisinātas palikušas būtiskas nākotnes problēmas saistībā ar vajadzību plūdu riska pārvaldībā daudz pilnīgāk integrēt klimata pārmaiņas, pretplūdu apdrošināšanu un telpisko plānošanu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx
Timekļa vietne: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

© Eiropas Savienība, 2018

Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citus materiālus, uz kuriem neattiecas Eiropas Savienības autortiesības, atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam.